

REDACTIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 luna fl. 1.

N-rii de Duminecă pe
un fl. 1.50.

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERTIUNILE:
pe 1 șir garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

ȘI PE PĂMÎNT

PACE!

Ce cuvânt dulce: *Pace pe pământ!*

Certat cu Dumnezeu, certat cu de-
aproapele seu, certat cu conștiința sa,
mii de ani trecuseră la mijloc și
nime nu 'i-a putut reda omului pacea
perdută, nici inger, nici om, fără nu-
mai nou născut Fiul lui Dumnezeu,
pe care Prorocul Isaia, cu 700 de
ani înainte de nașterea Sa l'a numit
Domnul Păcii, și despre care Psal-
mistul David a prezis, *că în zilele lui
va resări dreptate și multă pace.*

O! sfântă dreptate și pace dumne-
zeească, după voi însătoșează sufletul
omului, popoarele și națiunile asuprite!

Când a venit Christos pe pământ,
toate religiile erau moarte și toate po-
poarele erau moralește murinde. Solia
lui fu de a renoi credințele și împără-
țiile. Cineva poate tăgădui, că el a
înviat morții, dar' nu poate tăgădui,
că a înviat neamul omenesc: titlul
de *Întăitor al lumii* nu va afla nici
un credincios. Să privim numai
starea de decădere din care a ridicat
el lumea.

Roma era în ghiarăle lui Tiberiu,
preamărind fărâdelegile lui Tiberiu,
găsind în tiraniile lui tipul eroilor, în
desfrânările lui însușirile unui zeu:
lumea toată urma exemplul Romei
îngropându-se în fărâdelegi.

Nici o unire între oameni și po-
poare, națiile erau date ferului sol-
daților; drepturile omului desprețuite;
drepturile societăților călcate; un po-
por privilegiat și toate celelalte apă-
sate; învingătorii zicând nefcetat:
Vai de cei învinși! Filosofi gonind
nădejdea și zicând tot'dauna nenoro-
citurii: mori! Sângele omenesc curgea
pe altare pentru mulțumirea idolilor
în cari nu mai credeau, și în prive-
liștele publice pentru mulțumirea unui
popor înjosit ca și acei zei.

Eacă în ce stare se afla civilizația
omenească la venirea lui Iisus Chris-
tos.

Oh! admirația este fără margini
când ea ajunge a pătrunde întunere-
cul iadului în care el făcu să strălu-
cească lumina sa.

În toate așezămintele religioase
ale Greciei și ale Romei din timpul
acela nu era nici o idee, nici un
principiu, nici un simțământ care ar
fi putut regenera națiunile, însuși
virtutea pe tron n'ar fi ajuns să le
dece viața. Dumnezeu îngădui de a
face o cercare, fără îndoială pentru
ca să ne lase a vedea toată adânci-
mea răului; și cea din urmă suflare
a înțelepciunii cei vechi se stinse

dimpreună cu Antoninii, îndeșert pen-
tru lume.

Spre a mântui lumea nu era des-
tul de a-i ridica ruinele, ci totul tre-
buia reînviat: *morală, ideile, guvernele.*
Așa Iisus Christos a venit tocmăi la
timp pentru omenire, și venirea-i su-
blimă la cele de pe urmă minute ale
mării republice dovedește o prove-
dință.

Ideea morală a vechimei este ex-
clusiv iubirea de patrie. Toate faptele
mari ale republicelor, celor vechi se
odihnesc pe această temelie tare
dar' îngustă.

Ideea morală a timpurilor nouă e
iubirea de neamul omenesc. Și pe
pământ pace și între oameni bunăvoină.
Bună voința universală care este
spiritul Evangheliei îmbrățișează ome-
nirea întreaga. În toată vechimea
și până la noi nu s'a găsit nici un
înțelept, nici un legiuitor, care inte-
meind legile statului, să fi avut în
privire și fenișirea celorlalte popoare.

Această virtute nouă, Iisus Christos
o dă națiilor, și face să isvorească
mântuirea lumii dintr'un simțământ
necunoscut până la dînsul de toată
lumea.

Un copil învețat în dogmele urei
și ale fanatismului, în ideile înguste
de seminiție privilegiată, de popor
ales, de popor al lui Dumnezeu, vine
deodată și învață pe lume iubirea
de neamul omenesc. În locul Dum-
nezeului mănii și al răsbunării
din vechiul testament, în locul Dum-
nezeului exclusiv al lui Avram, el
pune pe Creatorul, Dumnezeu milei
și al îndurărilor, părintele tuturor
oamenilor. Moise a fost numai elibe-
ratorul unui popor; Iisus este Mân-
tuitorul lumii!

Ce umanitate! ce îndurare! Cum
el se desbracă de vestmîntul castei
sale! Cum se scutură de egoismul
național! Cum sfarmă lanțurile cre-
dinței deșerte și ale despotismului.
Jidoy, dar' nu rostește blăstemul, nu
chiază răsbunarea și stîrpirea, nu
vorbește de a mântui pe Jidovi, ci
lumea. Împărăția lui este a iertă-
rii și a păcii. El n'a venit să în-
vingă cu ferul, să lovească cu trăs-
netul, ci să îmblânzească cu vorba
și să civilizeze cu iubirea.

Toate popoarele vechi consfințiau
sclăvia, ear' el singur zice popoare-
lor: *Toți oamenii sunt liberi!*

Înțelege-viți voi! deținătorii puterii a-
ceste cuvinte dumnezeiești? Înțelege-
veți că poporul român are dreptul ne-
prescriptibil de a trăi liber cu propria
sa ființă și individualitate națională?
Deschideți-vă odată mintea și inima
și înțelegeți adevărul că: *"Toată îm-
părăția care se împărăchiază va peri"*.

Înțelegeți că dacă doriți ca pacea

să domnească în țeară și între națio-
nalitățile patriei, atunci urmați *drep-
tatea*, pentru-că, zice înțeleptul Plu-
tarch: *Nici Dumnezeu nu poate să
guverneze universul fără dreptate!*

Urările de Anul-Nou a Regelui Carol că-
tră Monarhul nostru. M. Sa Regele Ca-
rol a trimis Sâmbătă, cu ocazia Anului-Nou
după st. n., o lungă telegramă de felicitare
M. Sale Impăratului și Regelui Francisc
Iosif.

La această telegramă Augustul nostru
Suveran a răspuns în termeni foarte căl-
duroși, reamintind „frumoasele zile“ petre-
cute în România.

Sfîrșitul obstrucției. Foile din Budapesta
apreciind situația parlamentară arată, că ea
este deja limpezită, ba ce e mai mult, azi
sau mâne obstrucția față de proiectul gu-
vernului va înceta cu totul. Această
schimbare neașteptată își are explicația
sa în tactica guvernului, care n'a re-
curs la ordinațiuni ca să reguleze provi-
soratul cu Austria, ci a creat pentru scurt
timp o stare afară de lege, care o va în-
drepta prin sancțiunea ulterioară ce dieta
va da acestei proceduri. Guvernul deci își
susține mai departe proiectul de lege asu-
pra provisoratului, pe care-l va investiga cu
cercări retroactive pentru timpul stării afară
de lege, și nu mai încapă îndoială, că dieta
il va vota. Față de această nouă schimbare
oposiția stă cu totul desorientată și dishar-
monia, ce de altcum a existat între diferi-
tele fracțiuni, numai s'a mărit. Kossutiștii și
Ugroniștii, n'au putut ajunge la nici o învo-
ială, așa că obstrucția trebuie să sfîrșască.
Peste două zile proiectul va fi votat în ge-
neral, ear' în dezbaterile speciale singur
la art. 3 se va da o „luptă“ contra guver-
nului, dar' nici aceia nu va dura decât că-
teva zile.

Apponyi și Szilágyi își ridică unul altuia
pălăria. Cuvintele acestea i le-a inspirat lui
„Országos Hirlap“ discursurile ce acești doi
corifei ai parlamentului maghiar au rostit
luni, cu ocazia banchetului dat în onoarea
deputaților cari de 25 de ani fac parte din
dieta maghiară. Nu-i vorbă că au și ridicat
pălăriile destul de reverențios unul înaintea
celui alt, căci în discursul ce a rostit din
acest incident Szilágyi, a zis despre Appo-
nyi următoarele: *„Nici când un bărbat po-
litic din opoziție n'a stat mai curat în fața
națiunii sale și nu a isprăvit o muncă mai
nobilă decât Apponyi acum de curînd. Ear,
Apponyi recunoscînd adevărul cuvintelor lui
Szilágyi a accentuat, că nu în neînțelege-
rile din trecut, ci în unitatea vederilor față
de problemele actuale și viitoare trebuie să
se caute însvorul ținutei sale parlamentare.
Recunoaște că în cursul activității sale par-
lamentare 'i-a fost de mare folos corectita-
tea teoriilor de drept public alui Szilágyi,
din care el 'și-a format pe ale sale până ce
a ajuns să stee pe baza de azi.*

Adecă mai la înțeles: Mei Apponyi, băiat
de treabă ce ești, nu-i păcat să stai atîta
timp în opoziție? ea încearcă mai din adins!
Ear' răspunsul lui Apponyi va să zică: *Drept
ai mă! Că doară și eu stau pe aceeași bază
ca voi, și n'asi prea zice ba. Dar' cum să
fac eu acel salto-mortale pe care tu atît de
minunat l'ai știut face?*

CHESTIA NAȚIONALĂ ÎN PARLAMENT.

București, 22 Dec. 1897.

Dela 1893, când dl D. Sturdza a
adus chestia națională în discuția Se-
natului, începutul fie-cărei sesiuni par-
lamentare este închinat aproape nu-
mai cauzei naționale. Fie-care orator,
și la tot cazul fruntașii toți, luând
cuvîntul asupra discuțiunii la Mesa-
giu, se ocupă cu deosebită predilecție
de soartea fraților noștri de peste
munți. Purtarea guvernului maghiar,
se înțelege, facilitează discuția și
aproape impune ca parlamentarieni
români să se oprească asupra acestei
râni deschise a neamului românesc.

În anul acesta discuțiunile s'au ca-
racterizat prin tonul serios și cum-
pănit ce și-au impus aproape fie-care
dintre oratori. Acusările grele de „tră-
dare“ pare' că ies din circulație și
representanții ambelor partide de gu-
vern încep a trata chestia așa cum
ea trebuie tratată: nu căutînd să înăs-
prească relațiunile între cei chemați
să ridice împreună cauza națională, ci
accentuînd anume puncte, asupra că-
roră cu vremea partidele vor trebui
să cadă de acord.

La Senat dl Maioreșcu a recunos-
cut de pildă, că dl D. Sturdza a să-
virșit poate cel mai mare act al vieții
sale ca bărbat de stat, când a ridicat
chestia națională la înălțimea tribunei
parlamentului. Se înțelege, n'a întăr-
ziat nici cu acuzele, arătînd că eata,
după ce dl Sturdza a venit la pu-
tere, persecuțiunile n'au încetat. Acu-
sațiunile aceste au fost susținute și
la Camera de un alt fruntaș conser-
vator, de dl Take Ionescu. Toți băr-
bații de stat conservatori știu însă și
și dau bine seamă de situația inter-
națională a regatului român, și în-
deosebi de relațiunile noastre cu mo-
narchia austro-ungară. Cunosc deci și
greutățile pe cari le întâmpină mai
ales guvernul, când vorba e de a
apropia chestia națională de celelalte
chestii mari cari trebuie să preocupe
pe diplomații și guvernele statelor
din Europa.

La Senat chestia a mai fost discu-
tată de d-nii Costescu-Comăneanu și
V. A. Urechia, cari au stărut mai
ales asupra visitei M. Sale Regelui
la Budapesta, vestejind fie-care în
termeni hotărțiți atitudinea Ungurilor
imediat după vizită, atitudine ce cul-
mina într'o perversă exploatare a si-
tuației.

Remarcabil a fost discursul rostit
de dl Delavrancea, care a pus discu-
ția pe un teren academic, arătînd
cum trebuie să fie tratată chestia na-
țională atît de cei cari se află la
putere, cât și de cei cari sunt în
oposiție. Dl Delavrancea a apelat la

dragostea tuturor; numai printr'o iubire covârșitoare — punând la o parte ori ce interes particular ori de partid — iată cum crede entusiastul naționalist că se poate folosi cauzei naționale. A condamnat indeosebi pe cei-ce aruncă vorbe de invrăjpire asupra unei chestiuni care ar trebui să lege între dânsii pe bărbații eminenți ai tuturor partidelor.

Cei cari au fost mai agresivi față de guvern și au căutat să facă din chestia națională armă politică contra guvernului, au fost d-nii N. Fleva și Ion Grădișteanu. Că ce valoare au putut să aibă discursurile acestor deputați și câtă patimă a fost la mijloc, se va putea judeca din următoarele: înainte de a veni la guvern, dl Fleva era de părere ca partidul liberal-național să nu se ocupe atâta de chestia națională; ear' când a ajuns ministru de interne luase și d-sa măsuri pentru a împedece ori-ce demonstrație năntea legățiunei austro-ungare, un lucru ce se impunea; dar' acum, că nu mai e ministru, a atacat pe dl Ferichidi, că a împedecat o demonstrație de felul acesta. Cât despre dl I. Grădișteanu, d-sa n'a reușit să se scuture nici acum de demonul care-l face a crede, că frații noștri de dincolo, au fost vânduți; chiar pe cei cari la Arad au pus la cale manifestarea impunătoare dela 11/23 Decembrie și a înfățișat ca unelte păcătoase ale dlui Sturdza. Cetitorii acestei foi vor ști mai bine să aprecieze asemenea afirmațiuni fără nici un rost. E cel puțin de regretat, când se mai găsește ș'acum, și încă în parlament, „naționalist” care nu înțelege cât greu se face prin reeditarea unor asemenea neiertate acușțiuni. Parcă n'a fost destul cu orgiile din trecut și se intenționează cultivarea spiritului destructiv care separase pe luptătorii de dincolo în tabere vrăjmașe.

După cele pășite, luptătorii sinceri de peste munți, nici îndoială nu mai

incapă, vor ști să readucă aceste vorbiri la adevărata lor valoare.

Dintre ministri au vorbit d-nii D. Sturdza și M. Ferechidi. Cel dintău a pus chestia cum o vede ca prim sfetnic al M. Sale Regelui și ca ministru de externe, ear' dl Ferechidi a exprimat fără nici o rezerva dragostea și preocuparea ce fiecare Român trebuie să o aibă pentru frații în suferință.

ADERENȚE

pentru

ADUNAREA DELA ARAD.

Topa-de-sus. (Bihor).

Aderăm la toate punctele cuprinse în *Proiectul de rezoluțiune* a marelui Adunării a Românilor din Arad întrunită la 11/23 Dec., și le primim.

„Sa trăiți bravi luptători
„Să ne fiți conducători”.

Vasilie Papp, Mihailu Iacob,
preot rom. inv. rom.

Tășad, (Bihor) 25 Dec.

Aderez cu trup și cu suflet la „Proiectul de rezoluțiune”.

Înainte! Doamne ajută și succes!

Pantelie Bugariu, inv. ort-rom.

Dela marginea comit. Bihor.

Glasul Vostru, glasul nostru.
Hotărârile Voastre le primim, aderând la conștința noastră.

Georgiu Pop, preot în Dăbâș. (Gorj)
Cherecheș, preot în Vekerd.

Dintre preoții și învățătorii cari au luat parte la adunarea din Arad, dar cari nu au fost publicați ni se anunță următorii:

Ioan Lencăța, paroch în Calacea; Valer Males, preot Minig; Miron Olariu din Olteț; I. Roșu Comlănești; Diantrie Popovici din Ciarni; George Costa-Sintea; Dia. Boteș și Tr. Crainic din Nătlab; Ioan Popovici preot-Hodig; Petru Pinteș preot-Căcăria.

Ear' dintre tinerii au fost următorii: Iancu Mihuțiu, Mihai Motiu, Petru Popa alui Iacob. Dimitrie Curtean, Mihailu Pescar, Floria Sastiner, George Blaș, T. Moldovan, George Petica alui Demian, George Cosma tinăr și S. Galde.

Viriliștii români din cott. Aradului.

Afară de comitatele Caraș-Severin și Hunedoara nici un comitat locuit de români n'are atâta viriliști români ca și Aradul. Și ar putea să aibă și mai mulți, dacă domni proprietari, respective domni preoți — a cărora contribuție se pune dublu — ar cere la timp să fie luați pe lista viriliștilor. În loc de 40 de viriliști câți avem azi, am avea 90—100. E de tot necorectă ținuta de până acum. ori poate — a'au nevoie să se arate că sunt Români.

În comitatul Arad sunt 289 viriliști. Cel dintău e baronul Edelsheim Gyulai Lipót. cu dare de 18,399 fl., iar cel din urmă e Perl Zsiga cu 203 fl. Viriliștii români sunt următorii:

Emanuil Puta, econom în Pecica 820 fl.; Ioan Bele. not. pens., Chireluș 672 fl.*; Liviu Tămășdan, proprietar, Curtici 615 fl.; George Sida, proprietar, Arad 534 fl.; Ioan Tripou, econom, Agriș 516 fl.; George Balta în Boesig 467 fl.; Ioan Bulboacă, proprietar, Curtici 417 fl.; George Cosma, econom, Micăiața 383 fl.; Stefan Novac, jude reg., Pecica 367 fl.; Costantin Tămășdan, plugar, Pecica 357 fl.; Stefan Rusu, econom, Orlăca 331 fl.; Petru Secula, econom, Șiria 324 fl.; August Beleş, preot, Șimand 317 fl.; Costantin Pavlovici, negustor, Păncota 301 fl.; Stefan Antonescu, jude reg. pens., Șiria 295 fl.; Petru Dragoș, econom, Pecica 277 fl.; Nicolae Urs, econom, Curtici 274 fl.; George Bogdan, econom, Agriș 269 fl.; Sever Bocșan, proprietar, Curtici 259 fl.; Mareu Pascuț, prot. gr. cath, Șiria 259 fl.; Filip Chevereașan, econom, Pecica 258 fl.; Ioan Roșu, econom, Semeac 258 fl.; George Budisan, econom, Cherechi 254 fl.; Iosif Vălculescu, preot, Șimand 251 fl.; George Ponta (Ghița), econom, Pecica 248 fl.; Iustian Dascal, preot, Micăiața 247 fl.; George Feier B.-Iancu 244 fl.; Nicolae Mara, econom, Orlăca 240 fl.; Ioan Ciocara, preot, Micăiața 238 fl.; Stefan Petrovici, proprietar, B.-Iancu 237 fl.; Petru Tămășdan, econom, Pecica 235 fl.; Stefan Ponta, econom, Pecica 235 fl.; Ioan Beleş, preot, Odvoș 231 fl.; Eftim Igrisan, econom, Pecica 224 fl.; Iacob Bulboacă, econom, Curtici 221 fl.; David Ursu, econom, Curtici 220 fl.; Ioan Codrean a. Floria, econom, Sicău 213 fl.; Ilie Ursu, econom în Curtici 213 fl.; George Popovici, protopop, Șiria 211 fl.; Grigorie Mladin, preot, Curtici 210 fl.; Todor Magos, econom, Covășint 209 fl.; Iancu Mara, econom, Pecica 209 fl.; Ioan Evuțan, preot, Pecica 203 fl.

Avis, pentru viitor.

Avansările Românilor în armata comună.

Cu ziua de 1 Ianuarie au fost avansați în armata comună următorii Români:

La gradul de sublocotenent:

În infanterie: Domni Eugen Bănuțiu, (reg. nr. 31) Coriolan Meseșanu (reg. nr. 33 împărțit la reg. nr. 51), Anastasiu Demian, (reg. nr. 50), Rudolf Orghidan (r. nr. 50), Pascu Brânda (reg. nr. 64), Remus Dobro (reg. nr. 64), Aurel Sterea Șuluțiu (reg. nr. 31), Nicolae Musca (reg. nr. 50), Eugen Botezat (reg. nr. 95), Sebastian Brândușa (reg. nr. 63), Romulus Carabaș (reg. nr. 43), Iuliu Moldovan reg. nr. 63), Aurel Stoica (reg. nr. 63), Mihail Popa (reg. nr. 66), Clemente Martinu (reg. nr. 98), Ioan Cerna (reg. nr. 68), Ludovic Brabeț (reg. nr. 75), Ioan Laban (reg. nr. 52), Maximilian Ciocoi (reg. nr. 12), Paul Simon (reg. nr. 78), Aurel Vêșan (reg. nr. 62), Iosif Matei (reg. nr. 36)!

În cavalerie: Dni Maximilian Brabeț (reg. de uian 11), Valerian Baron de Capri (reg. de hus. nr. 7), Ioan cav. de Grigoreca (reg. de drag nr. 9).

În artileria de câmp: Dni Ioan Vas (reg. nr. 10), Rudolf Florian (reg. nr. 1), Augustin Ferentiu (reg. nr. 19).

La tren: Iuliu Perina (reg. nr. 1), Petru Petric (reg. nr. 3), Stefan Lusa (reg. nr. 2).

La gradul de sublocotenent locțiitori:

În infanterie: Dni Constantin Căciulă (reg. nr. 43), Ioan Pricu (reg. nr. 50), Vasile cav. de Grocul (reg. nr. 41), Ioan Getic (reg. nr. 51), Victor Onișor (reg. nr. 31), George Măcelariu (reg. nr. 82), August Strășariu (reg. nr. 31), Ioan Miclea (reg. nr. 83), Ioan Urzicean (reg. nr. 2), Ioan Cotofan reg. nr. 63), Elie Brana (reg. nr. 31), Victor Ripa alias Ripescu (reg. nr. 63), Alexandru Măreșanu (reg. nr. 43), Ioan Ștefan (reg. nr. 31), Gheorghe Coșescu (reg. nr. 21), Victor Brabeț (reg. nr. 45), Ioan Cibălea (reg. nr. 58), Nicolae Rașu (reg. nr. 68), Eugen Preliț (reg. nr. 41), Iosif Păcan (reg. nr. 17), Ioan Marcel (reg. nr. 1).

În artileria de câmp: Dni Iosif Iordăni (reg. nr. 2), George Ciurcu (reg. nr. 2), Iustin Miron (reg. nr. 35), și Valeriu (reg. nr. 36).

La gradul de căpitan rezervă:

În artileria: Eugen Fodor (reg. nr. 46), Stefan Petruță (reg. nr. 34), Mihai Magierusan (reg. nr. 31), Romulus Pop (reg. nr. 51), Maximilian Cantor (reg. nr. 3), Iosif Brabeț (reg. nr. 64), Aurelian Halip, (reg. nr. 41), Ioan Giurgiu (reg. nr. 51), Teodor Brebera (reg. nr. 4), Victor Muntean (reg. nr. 63), Modest Sbiera (reg. nr. 41), George Morar (reg. nr. 63), Cornel Papp (reg. nr. 31), Iuliu Fodor (reg. nr. 12), Adrieu Mesaroș (reg. nr. 32), și Leontin Pușcariu (bat. ven. nr. 28).

În cavalerie: D-nii Severin cav. de Zota (reg. drag. nr. 9) și Eugen Scripan (reg. nr. de drag nr. 4).

În artileria de câmp: Paul Bude (reg. 1), și Virgil Cioban (reg. nr. 7).

În artileria de cetate: D-nii Adrian Achicui (reg. nr. 4), și Pompeiu Dragosiu (reg. nr. 6). În fine la trupa sanitară: Cornel Giogiuan (reg. nr. 1).

Un nou poet.

— Românul e născut poet.

E veche această zicătoare, pe care cei mai mulți o iau în — glumă.

Dar' cel-ce a prins glasul doinei țeranului român, acela care se desfășează la auzul unui cântec ciobănesc, nu poate să nu exclame: Românul s'a născut poet!

Bogăție de comoară literară cum are Românul, puține neamuri pot să dea pe față, deci, nu de geaba se zice: Românul s'a născut poet.

Mergând dela opincă în sus, până la coatele roase de băncile școlii, — acelaș neam, aceeași fire găsim. Care din noi n'a scris la vârsta pubertății versuri?

Toți am scris, — dar' cu deosebite șanse.

Pe când doinele și glumele de spirit ale unui flăcău din sat rămân în gura poporului, și se trec moștenire urmașilor, nepotrivirile unui neghiob rămân de risul satului, și pier de-odată cu el, —

pe atunci versurile unor tineri cărturari năvălesc cuceritoare în lumea cetitorilor, ear' aie altora resemnate umplu coșurile redacțiilor gazete.

Cetind *Poesiile* publicate în volum de dl Aurel Ciato, când am ajuns la sfârșitul volumului mi-am zis: Acestea trebuiesc clasate în categoria întâie. Și m'am bucurat putând să ajung la această constatare, cu atât mai mult, cu cât prea rar vedem la noi, la Români de sub coroana Sf. Stefan, apărând câte ceva nou, de valoare literară.

Starea politică-socială dela noi e prea înăbușitoare, ca seninătatea artistică să poată să-și deschidă un cer instelat printre norii grei ai suferințelor în care zac trei milioane de Români sub jugul unor ne-europenisați. Și când aproape toate forțele se sleesc în lupta cu ucigașul neamului țeu, — unde-s clipele de visări?..

Cu toate acestea, dl A. Ciato, deși abea trecut de 20 ani (după-cum o spune în prefață) a fost deja puscăriș unguresc, și totuși a avut clipe, pe cari le redă în lanțul ritmului și al rimei.

Imi aduc aminte că am cetit prin ziarele noastre frumoase poeziile naționale, scrise de dl Ciato, dar' dintr'acelea în volum abia una găsesc: „Orfana” (citește: Ardealul) S'a mărginit cum ved, să-și publice de astădată în volum poeziile erotice.

Fără de așa ceva de altfel nici nu-mi pot închipui un tinăr poet.

Ca să stau să analizez cu deamănuntul ce am găsit eu bun, și ce nefindestulitor în poeziile din volumul dlui Ciato, aș trece peste cadrul unei dări de seamă ce vreau aci să fac. Mă mulțumesc deci să spun, că gingășia, căldura și facilitatea expunerii, sunt calități ale autorului. Drăgălașul răsvrătit, adeseori îl găsim, ca și bunăoară în poezia pe care o citez aci drept exemplu:

S'a dus de mult copila,
Și ce-i dacă s'a dus? —

Când vrei să prinzi un flutur,
El zboară tot mai sus.

S'a dus demult iubirea-mi,
Și cum ar sta pe loc?
Și argintul se topește
De-l ții prea mult la foc.

Perdai de mult speranța,
Și-atâta 'n urmă ce-i?
Am lacrimi destule,
Se umple locul ei.

Nu pot să nu mă opresc și asupra unei scaderi, pe cari cred că trebuie să o pun în vedere autorului: În câte-va poezii se simt reminiscențe din Eminescu.

Părerea mea este, că de maestri ca Eminescu și Coșbuc numai atunci e permis să te apropii prin arta ta, dacă poți cel puțin să-i egalezi!

În întreg volumul sunt numai vre-o patru provincialisme, ceea-ce face onoare dlui Ciato, care a trăit și a scris în Ardeal, și este acesta un merit, cu care foarte puțini scriitori dela noi se pot mândri.

În definitiv, volumul de poezii al dlui A. Ciato, este o apariție literară de întâiul rang în anii din urmă la noi.

De va urma a-și pune în versuri sbuciumul sufletului său, pentru sineși va fi o mângâiere, pentru cetitorii sei o plăcere.

Sever.

Mulțumită publică.

Rugăm pe toți acei mulți stimați Domni amici și cunoșcuți, cari din incidentul trecerii la cele eterne a mult iubitului nostru fiu Teodor, paroch gr. ort. român în Curtici, și-au adus aminte de noi, să primească pe această cale sinceră noastră mulțumire pentru mângâierea ce ni-au oferit în zilele durerii.

Beiuș la 22 Dec. 1797.

Ioan și Eva Pinteru
învățător.

sale. Prin această mărturisire dată învețătorei sale, el a rescumpărat omenirea din ori ce robie. A chemat toată lumea. I-a încurajat să moară ea și dănsul pentru adevăr, căci el da libertatea și era însuși suprema și perfectă libertate.

Obiceiuri de Crăciun.

La Români.

Românii păzindu-și religionea sau legea, și-au păstrat și datinele strămoșești. Biserica noastră are un mare număr de serbători, care sunt însemnate la popor prin oare-care obiceiuri vechi, păstrate din neam în neam, începând dela cele mai îndepărtate vremuri. Intre astfel de serbători cade și Crăciunul sau Nașterea Domnului.

Crăciunul aduce cu sine acele închipuiri, care ne înfățișează nașterea lui I. Christos. Ieslea unde a stat el, steaua, care îl vestește Magilor dela răsărit, plicarea acestora spre apus și cercetările lor pentru a afla locul unde s'a născut, în mezul nopții, Măntuitorul lumii: sunt cântate și preamărite. Un băiat poartă în virful unei lănci steaua colorată și în mulțime de colțuri. Magii îi urmează în haine răsăritene. Insoțite de soldați romani, ținând lancea în mâna dreaptă. Astfel umblă pe străzile orașului sau ale satului, mergând din poartă în poartă, din ușa în ușă, din casă în casă, cântând și lăudând în versuri nașterea lui Christos. Ceata aceasta în unele părți se numește Irozii, ear în altele Vitileem.

Cântările care s'a obicinuit a le cânta cu acest privilegiu se numesc *colinde*.

Colindele sunt o moștenire remasă dela străbunii noștri Romani. Rëndul lor vine în ajunul Crăciunului până la anul nou. Atunci se aud sub toate formele ce a știut a le da închipuirea poporului, în al căruia s'en s'au păstrat mii de ani neatînse de dinte vreme.

Irod, și trupele lor încep cu o cântec prin care Magii arată țelul călătoriei lor. Se recomandă pe rënd lui Irod, care îi cercetează cine sunt. El încă este întrebă cine este? La aceasta Irod se face foarte mânios scoate sabia și răspunde:

Eu sunt Irod împărat
Care pe cal a încălecat
Și pământul a tremurat.

La sfârșit Irod se înduplecă a merge și el să se închine pruncului — Dumnezeu, și întonează cu toții o cântare de laude.

Colindele sunt acele cântece care s'au cântat și în Roma pe la ferestrele senatorilor și patriciilor (boierilor.) Astăzi noi le avem amestecate cu idei creștinești. Unele

din aceste colinde sunt adevărate balade, care tractează vremea colonisării Daciei, năvălirile barbarilor, ridicarea și trecerea legiunilor sub Aurelian împărat.

Unele colinde se sfârșesc cu: *florile dalbe*, sintemntul primăverii, altele cu *Ler* sau *Aurul Doamnei*, aducându-ne aminte de împăratul Aurelian.

Obiceiuri străine.

Toate popoarele creștine s'arbează Crăciunul; în zilele acestea, uită grijile vieții zilnice, grijile politice.

Pomul încărcat de lumânările aprinse, de cofeturi și de jucării, este bucuria copiilor în Paris, în Londra, pe malurile Sprei și ale frumoasei Dunări albastre. Pretutindeni bisericile se umplu cu credincioși, cari ascultă cu evlavie imnurile triumfătoare de veselie și de iubire.

Crăciunul are o fizionomie osebă în diferite țări.

In Alsacia, în ajunul nopții consacrate cultului lui Isus, Christ Kindlein (copilul Hristos) vine, sub trăsurile unei femei în podobită cu vestimente scumpe, cu o aureolă de flăcări pe cap, s'aducă copiilor o copac cu neașteptate daruri. După femeia asta vine un drac cu mâinile înălțate, care amenință pe toți cari nu vor fi cu minte. Lupta asta, în care geniul binelui birue totdeauna pe geniul răului, se isprăvește cu un ospet voios.

In Angliera serbarea aceasta este populară și ține o săptămână.

Toate casele sunt decorate cu crăci de brazi: pe toate mesele este găsea friptă și plum-puddingul, încadrate între copăcei mititei de cari atâră lumânări colorate. Copiii sunt împărații și tiranii zilei Crăciunului; ei târbăcesc toate, este numai o bătaie neîntreruptă cu flori și cu portocale.

Subt misletoe (adecă pe după brazi de crăciun) un tiner fură o sărutare unei fete, se hotărăște o logodnă, se începe un amor.

Familia șade la gura sobii și ascultă poveștile bătrânului.

A doua zi de Crăciun slugile au voie să se ducă să petreacă.

Toată lumea se veselește atunci.

Și s'aracilor li-se pun mțeșe unde li-se dă de mâncare găsea friptă și plum-pudding.

Teatrele gem de lume: se joacă numai pantomime și feerii.

In Germania prăvăliile, luminate cu electricitate, gem de mușterii, de și nu sunt încălzite de fel.

Acolo te ai crede că te afli într'o pădure de brazi.

Bradul e un lux; el înpodobește însă, fără

deosebire, casa săracului și casa bogatului în noaptea asta de Crăciun, pe care au cântat-o așa de bine poezii germani și mai cu seamă H. Heine.

Bălciul de Crăciun oferă priveliștea cea mai frumoasă și plină de viață; toți aleargă acolo ca să cumpere turtă dulce, jucării caraghioase și alte lucruri.

În familie se petrece minunat se mănâncă mai puțin rostbraten și mai multe zaharicale.

Toate regimentele armatei prusiane își au brazii lor: garnizona din Potsdam este mai favorizată.

Teatrele în Germania sunt închise în timpul Crăciunului: se petrece numai în familie.

Fantazii de Crăciun. La Crăciun copiii obicinuesc să-și pună un pantof în sobă, pentru ca micu Christos sau moș Crăciun să le dea daruri. (Acest obicei nu există la Români).

La Crăciun copiii cântă în cor:

— Trăiască Crăciunul! Ne-am găsit azi dimineață pantofii plini cu daruri. Mai toată noaptea am dormit numai cu un ochiu, pentru-ca cu celalalt ochiu să vedem pe moș Crăciun când va veni pe coșul sobei ca să ni-le pue în pantofi. Bătrânu șiret știe însă când dormim noi și atunci vine ca să ne aducă darurile. Am fi vrut să-l vedem, cu barba lui albă. Ce daruri frumoase! ce cărți! ce jucării! ce puști! ce soldați! Trăiască Crăciunul! De seară altă plăcere. În salonul bradul Crăciunului ne așteaptă cu crăcile încărcate cu daruri, cu panglici, cu lumânări frumoase... și pe urmă o să jucăm și o să mâncăm castane! Trăiască Crăciunul!

Corul cerșetorilor. Trăiască Crăciunul! La Crăciun suntem mai liberi să umblăm pe străde. Copiii ne dăruiesc mai bucuros bani și jucării. Omenirea pare mai generoasă la Crăciun. Serbarea lui Christos, care s'a născut într'o iesle, între un bou și un măgar, este serbătoarea săracilor. Viața este mai dulce acum pentru noi. Fuga timpului face pe om atunci mai bun. Copiii bogatului capătă atâtea jucării la Crăciun, încât une-ori dau și copiilor săraci. La Crăciun societățile de binefacere ne îmbracă, ne dau lemne, și mâncare, și parale.

Lemnul din sobă. Trăiască Crăciunul! Azi petrec și eu mai bine. Mi-ar plăcea mai bine să fiu copac mare în pădure și s'aud cum vijie vântul prin crăcile mele și cum cântă paserile dimineața în frunzișul meu. Crăciunul mă mângâie că sunt numa un lemn de ars în sobă.

Un ajun de Crăciun.

(Povestire).

Înainte de aceasta cu multă vreme trăia într'un sat de sub „Podgoria Aradului“ o familie săracă dar cinstită. Pânea de toate zilele și-o câștiga din lucrul mânilor, căci venitul ce-l avea din câteva fășii de pământ, nu era destul pe seama căsii, de unde se mai plătească și atâta amar de dare, — apoi datorii ce rămăseră dela fierțării bătrâni; erau deci siliți cu mic cu mare să-și câștige traiul cu grea sudoare.

Lucrau cu toții, dar par'că un blăstăm era pus asupra casei lor, căci nu mai pășiau înainte; nu puteau adăoga nimica avere: nu puteau pune banii doi peste doi, ear' dacă să și întempla aceasta câte odată, nenorocirea era la ușă și le împărăția și puținul ce au agonisit.

Suferința își așezase bine cuibul, ear' nenorocirea și-a netezit vatra, să-i cadă mai bine șederea.

— Mamă mi-e frig! De ce nu încălzești în casă? — zise unul dintre copilașii famii mai liei nenorocite, alipindu-se la peptul mamei sale, ca să mai scape de răceala ce îi cuprinsese întregul corp.

Mama nu răspunse nimic, căci un suspin amar ce-i eșl din piept și lacrimile ce o năpădiseră îi opriră răspunsul. Strînse mai puțin pe băiatul la peptul ei și numai într'un târziu zise: face mama numai decât să fie cald în casă, numai taci...

Earna era aspră, gerul cumplit. Crivețul sufla cu o putere inspăimântătoare, încât pătrundea și prin cele mai mici crepături. Căpriorii casei se mișcau de atâta sguduitură, ear' ferestrele țivleau, dând sunete ca de o musică infernală, la ce mai venia și urletul ce făcea viscolul prin hornul căsii, ce sta să se prăbușească în fiecare clipă.

Capul casei — tata — era dus la un sătean, căruia îi lucrase ceva, și dela care aștepta să-i dea plata pentru lucru. Dar' bogatul avea nărav de bogat, nepăsător și fără durere de suferința s'ermanului, și pe lângă aceia și șgărcit.

Badea George a tot așteptat la ușa bogatului, dar' înzadar, căci bogatul și-a făcut treaba încoace și încolo, până ce badea George perzându-și răbdarea, a plecat spre casă.

Era spre seară. Mergând spre casă, trebuia să treacă de-a curmezișul un câmpșor ce era în partea satului unde locuia.

Muncit, D-zeu știe de ce gânduri, nu observase, că în față îi venia cineva și numai când era foarte aproape se trezi că e față în față cu un lup nădrav, care îi sări drept la pept. Omul nostru sbegnit de rele și de necasuri nu-și perdu sângele

— Mamă! Mamă ah! ce bine-i aici! îi strigă copilul. Și sărută și el pe copii, ș'ar vrea să le povestească istoria păpușilor de la fereste. Cine sunteți voi, fetițelor? Intrebă el rizând și iubindu-le deja.

Asta e pomul de Crăciun al lui Isus.

La Isus acasă, în ziua aceea, este totdeauna un pom de Crăciun pentru copiii cari n'au pomul lor...

Și află că toți băieții și toate fetițele astea sunt copii ca și dănsul, unii morți de frig, alții de foame lângă țifa secată a mamei lor, și așa mai departe. Toți sunt aici acum, toți ingerași, toți acasă la Isus, și El însuși în mijlocul lor, întinzând mâinile și binecuvântându-i, pe dinșii și pe s'ermaele lor mare...

Și mamele acestor copii sunt aci, de o parte și plâng, fiecare și recunoaște băiatul sau fetița și copiii soară la ele, le îmbrășază, le șterg lacrimile cu mânușile lor și le roagă să nu mai plângă, căci li-e așa bine acolo...

Ear' dimineața în curte, portarul a găsit cadavrul copilașului înghețat după stănenul de lemne. Și mă-sa a fost găsită.

Ea murise înaintea lui; amândoi s'au înmănt în ceruri, în Casa Domnului...

Colinda Crăciunului.

Cerul de stele n'florit
Este azi împodobit.
Intre care se arată
Steaua de mult așteptată,
Steaua care ne arată,
Că Isus se naște în iesle.

În iesle dobitocești
În cântece ingerești,
Din Fecioară precurată,
De ingeri încungiuată;
Și noi ca să îl vedem
Ne-am dus pân' la Vitileem
După steaua cari ne-a spus,
Că se naște azi Isus.
Ș'am văzut cum se coboară
Ingeri cu cerești odoară,
Dela Tatăl cel ceresc
În sălaș dobitoceșc.
Unde-a fost minune mare,
Că s'a născut un crai tare,
Crai tare nebiruit,
De proroci vechi prorocit.

Păstorii au auzit,
Turmele le-au părăsit
Și-au venit de s'o nchinat
Pruncului sfânt înfășat,
Pruncului sfânt și frumos,
Mesiei cap luminos.
Și noi toți acu venim,
Nașterea de v'o vestim,
V'o vestim cu bucurie,
Domnul cu noi toți să fie.

Altă colindă.

Asta-i seara, seara mare,
Seara mare-a lui Crăciun.
Noi umblăm sa colindăm
Pe-astă vreme întunecoasă
Pe poteaca lunecoasă.
Voi patru colindători,
Vă alegeți dar' din voi,
Doi din voi mai tinerei
Treceți mergeți la grădină,
La grădina raiului,
Rupeți fir
De calofir

Și stâlpi de busuioac
Ș'apoi mergeți la fântână,
La izvorul lui Iordan,
Muitați fir
De calofir
Și stâlpi de busuioac.
Ș'apoi mergeți colindând,
Doi pe urmă botezând,
Stropiți casa
Stropiți masa,
Stropiți feți
De coconi creți.
Coconi creți s'or poment
Și frumos ne-or dărul
Cu daruri dela părinți,
Cu-un colac de grâu curat,
Cu vin roșu strecurat
Și așa până în vecie,
Mila Domnului cu noi să fie!

(Comunicate de George Georgiu, plugar în comuna Berliște.)

rece, ci cu iuțimea fulgerului scoase un cuțit din șerparul ce-l purta pe lângă sine, și tot așa de iute îl implantă în burta lupului, care se prăvăli răcnind și roșind neana din giur cu sângele seu.

Numai acum simți badea George pericolul ce-l amenință, numai acum văzu, că moartea l-a fost lângă cap și totuși așa de ușor a scăpat; mulțumi deci lui D-zeu și plecă spre casă, care abia era la vreo câțiva pași.

Dar' l-se părea — nu știu cum — calea prea grea. Picioarele nu vreau să-l servească ca de altădată și numai după multă trudă putu să ajungă acasă între ai sei.

Ajungând aci, oftă lung și voia să le spună istoria, dar' soția sa Sofia, incremenită îl întrebă, că ce a făcut și de unde atâta sânge? Badea George numai acum simți, că umărul stîng e sfințiat și că tot e cruntat de sânge; dar' frigul l'a făcut să nu simțescă. Acum după-ace a voit să se spele l' apucară niște dureri înfloritoare, și căzu bolnav.

Omul nostru trebui să rămână la pat multă vreme, căci rana se vindeca încet.

Se apropia Crăciunul și el tot la pat.

Pânea era pe sfârșite, lemnele de asemenea, și iarna tot mai grozavă. În casă era frig și asta făcea pe bietul Vasiliță, să se plângă mamei sale.

Odată când băiatul voia să mai întrebe ceva, mă-sa li puse mâna la gură, căci un oftat lung se auzi și apoi o voce slabă ceru apă să bea. Era vocea lui badea George care în timpul din urmă slăbise foarte tare prin pierderea sîngelui, și abia acum începu a se trezi din somnul ce-l cuprinsese.

Băieții cu lacrimi în ochi, priveau aci la tata lor, pe care nu îl auziseră de mult vorbind, aci la mama lor, care plîngea și ea.

Atunci intră repede pe ușă Ioan, băiatul cel mai mare și de jumătate fricos, de jumătate voios zise: Vine baba! vine baba!

Toți priviră în partea ușei, chiar și badea George se ridică puțin se vadă, căci l-se părea cu reținută așa ceva. Atunci intră în casă o babă căruntă ca neua, gârbovă de mulțimea anilor și sbricită de urma suferințelor. Era baba Ileana, baba lui George după tată, care zăcea bolnavă de paralizie de un șir lung de ani. Nu putea nici vorbi nici umbla. Alții o hrăneau, alții o purtau de ici-colo. Iși văzu murind feciorul și nora, dar nu potu să se vaite, căci limba li era legată, nu potu să plîngă, căci lacrimile erau secate. Acum, ne mai văzînd pe George de mult, o putere misterioasă li redete simțirea și o făcu să meargă să vadă pe ai sei.

Intrînd în casă, ea privia împrejurii cu ochi răstăciți, ca-și când ar fi fost străină și apoi un plîns înecat o podidi. Plîngea de

i-se rupea inima și cu ea plîngeau toți din casă, până ce zisă George: „Să tacă, pentru-că îi face rău plînsul. Abia încetase cu plînsul și apoi zise: „Scurții mei, multe rele au dat peste casa noastră, mult amar a trebuit să înghițim și tot nu se găte. Pe mine m'a ținut atîta vreme legată la limbă și prinsă de pat, iar acum te ved pe tine în rău. Bag-seama, Dumnezeu m'a ținut, suferind până la bătrânețe, ca să ve ved și pre voi tot în năcaz.“

„Lasă, babă, — zise Sofia, — bine că ți-e mai bine și dtale, da-o Dzeu să se scoale și George.“

„Mai știu eu? Poate am rămas pe lume, să vă spun și vouă, că un blăstăm groasnic este deasupra neamului și a cășii noastre. Mi greu să spun, că-i lungă vorba și eu sunt slabă și bătrână.“

Aci baba se opri, tăcu câțiva, mai suspină, și-și sterse ochii de lacrimi, apoi începu se povestească următoarele:

„Demult, demult, încă pe când era moșu Stoia tiner, într'o vreme de „resmeliță“ el era dus, ca cocies în chirie — cu trasura lui, — că avea doi cai și doi mei, nu înzădar era „nemes“. Odată, pe când se întorcea acasă dela chirie, printr'o pădure, a ajuns trei oameni și două mueri. Un om abia ducea pe spate o ladă, iar ceilalți alte lucruri mai usoare. Văzînd pe moșul cu trasura, unul să rugă să i ducă și pe ei, iar altul zise, că barem pe bătrân — că era și un om bătrân cu ei — și lucrurile mai grele să le ducă, până unde li-se despărțește calea. Bine, — zise moșul Stoia, și sui pe bătrân și niște lăzi, apoi se tot duseră, Dumnezeu știe câtă vreme, până ce au ajuns la o apă mare, pe care aveau să-o treacă. Din întâmplare, sau cu voia — cine știe, — moșul Stoia a scăpat bietul din mână, și a stat în loc, să se coboară după el, dar bătrânul cel cu lăzile să cobori mai iute. Atunci moșul Stoia, cu voia sau fără voie, numai el știe, a atins caii cu frânele, iar acestia, ca-și când ar fi burat, săriră în apă, și înțotără pînă de gât la parte, lasînd dincolo pe bătrân strigînd și jeliduse.

„Ce groază l'a lovit pe moșul, văzîndu-l în genunchi și auzindu-l blăstemînd: „Să n'ai folos de banii mei... Moșul tocmai voia să meargă în drept după el, dar auzînd vorba de bani, crezu că în lăzi sunt bani, și diavolul nu l'a lăsat să nătoarcă. Atunci auzi pe bătrân de nou: „Măi omule! Nu-ți ajute Dzeu la nimica pe lumea asta. Ori ce-i lucra, să n'ai spori și tot să lucră și să n'ai nimic nici tu nici neam de neamul teu. Afurisăc-te Dzeu! Și pe tine și pe pruncii pruncilor tei, cât vor șede în mosie făcută cu banii mei. N'ai ajunge acasă în pace, nici să nu știu ce face cu banii.“

Moșul merge către casă ca vai de capul său, năcăjit că a văzut pe bietul bătrân „văitându-se, dar' bucurându-se în inimă că va avea bani destui și nu va trebui să mai bată cu trasura celea drumuri. Ajungînd „acasă pe înserate, a dus el singur lăzile „în casă, apoi a spus babei loana întempleră, ear' baba pe când era să moară ne-a spus-o și nouă ear' eu vi-o span vouă, să știți că pedeapsa lui Dzeu s'a coborît „asupra noastră...“ Apoi urmă tăcere. Nime nu cuteza să înceapă vorba, groaza se vedea întipărită pe fețele lor supte și nici unuia nu-i venia vorba să o spună.

Intr'un târziu baba începu: „Să știți că „nici moșul Stoia n'a rămas nepedepsit, „căci i s'a turburat mintea, și tot numai „bani vedea, și spunea rîzînd cu hohot cum „l'a afurisit bătrânul, și la urmă a murit. „Tata încă dela o vreme nu mai prindea să „lucre nimic, ci umbra de ici-colea, ba dela „o vreme numai calare umbra și alerga de „prăpădea caii, chiar și în biserica din M... „a intrat calare, la atîta minte a ajuns, și la urmă și el muri, pomenind de bătrânul cu banii. Tatăl nostru știți, că a murit de inima cea rea (aploplexie) și de aceea „voi muri și eu. Dzeu m'a ținut să vă spun „de unde vine atîta rău pe casa asta, care „a fost cumpărată pe banii altuia și din „cari bani poate și azi se vor afla îngroșpați în pivnița de sub casă.“

Urmează eară o tăcere, apoi din nou continuă baba, dar' întrun glas mai slab și obidos, zicîndu-le: să ve feriți de a folosi truda și sudoarea altuia, că amara pedeapsă va veni, că Dzeu nu pedepsește dintr'o dată, ci pedeapsa se țirge din neam în neam până la a 5 spită. Zise, că ei sunt cei din urmă cu greumîntul pedepsei, să se roage lui Dzeu să li scape de acasă...

Pe când baba tinea la morală în casă, afară se auziau pași și vorbe, apoi o bătătură la fereastră și un glas de afară întrebă: „Ertat-o-fi, să colindăm? — Cei din casă se întrebau din ochi, că ce să răspundă, ear' nevasta lui badea George șopti: n'avem nimic să le dăm, nici bani nici altceva. Baba galbină ca ceara suprinsă de vorbele Sofiei — se ridică ca trăsniță, și duse mâna la frunte apoi răspunse: am eu, să colinde, că așa a lăsat Dzeu, să fie la Stul Crăciun.

Atunci baba plecă încet în alta chilie, ear' colindătorii începură:

Ce sară-i asta sară?
Domnului Doamne!
Asta-i sara lui Iuan,
Măne-i ziua lui Crăciun,
Domnului Doamne!
Lui Crăciun celui bătrân
Să ne aducă veselie,

Să fie iertat.
Dar' sîntă biserici
Zidite pe plai,
Schimbat-a amarul
În gură de rai;
Uitat-a Românul
De chin și de val,
Și azi vezi Lisandre
Ardealu-i Ardeal.
Dar' n'aveau nici drepturi
Nici limbă nici sat,
Așa-mi spunea tata
Fie iertat.

Când doarme pădurea
Și apele tac,
Imi cerne prin minte
Semînța de mac.

Rim.

Domnului Doamne!

Și la gazda bucurie....

Destul, strigă baba, care acum se reîntoarce și care părea că are o putere ca și când n'ar fi fost bătrână, apoi aruncă colindătorilor un taler de argint. Acestia mulțămîră și poftiră: că

Nașterea lui Cristos
Să le fie de folos.

Când remaseră singuri, baba arătă la nișei un seculi plin cu bani, puși de pe vremea când era sănătoasă și câștigat cu sudoarea ei, că purta mic negoț cu sare și cu pește, cum era din bătrîni, și acesta îi aducea frumoși bani. „Da că n'am avut noroc de ei să-i folosească fiind bolnavă, zise baba iatăi aici, fie ai voștri. Aco-periți-vă năcazurile cât puteți și Dzeu e bun, va ajuta. Bine că sunt ear' sănătoasă...“

Atunci se auzi un sunet de clopot. Băbăgea clopotul la biserica din sat dădă că s'a început „ziua nașterii“ și chemă credincioși la rugăciune. Toți își luă cruce și se rugau, ca să-i apere Dzeu de rău. Următorii acelei familii poate că și azi trăiesc....

Petru Vancu.

Bibliografie.

A eșit de sub tipar! „Gramatica Română pentru învățămîntul secundar de Ioan Petron, profesor. Partea II. Sintaxa. Arad. Editura autorului. Prețul 60 cr. se poate căpăta și al administrația „Tribuna Poporului.“

A apărut și se află de vânzare la administrația foii noastre „Abecedar ilustrat“ compus pe baza principiilor pedagogice moderne de învățătorii: Iosif Măldorean, Nic. Ștefu, Iuliu Groșgorean, Nic. Boscain și Petru Vancu. Prețul unui exemplar 20 c. cumpărătorii capătă rabatul cuvenit.

„Liturgia Sfântului Iosif, „un culeasă, aleasă și întocmită pe baza melodiilor vechi bisericești, pentru corul școlărilor pe două voci — sopran și alt — de Nicolae Ștefu învățător în Arad. Prețul unui exemplar 2 coroane. Se poate comanda dela autorul și administrația foii noastre.

Din „Biblioteca Noastră“ de sub direcțiunea dlui Enea Hodoș în Curanșeș a apărut Nr. 6 „Dela Sato“ piesă populară în 4 acte, în dialect bănățan de N. Macovișteanu. Piesa e scrisă pentru societăți de diletanți și pentru cei-ce se ocupă cu studiul graiului bănățenesc.

„Biblioteca Noastră“ apare în fie care lună. Un număr 14 cr., o serie de 5 numere 70 cr., 10 numere 1 fl. 40 cr.

Numerele apărute pînă acum sunt: Nr. 1. S. Secula, „Realități și Visări“, novelete. — Nr. 2. Iosif Bălan, „Iancu de Hunyad“, cerc. istorică. — Nr. 3. și 4. G. Coșbuc, „Versuri și Proză“. — Nr. 5. Gr. Alexandrescu, „Fabule alese“, (sub presă). — Nr. 6. N. Macovișteanu, „Dela Sato“, piesă teatrală. — Nr. 7. Zotti Hodoș, „Intocmai!“ comedie tr.

Poesii de Aurel Ciato. Un elegant volum de peste 100 pagini, cuprinzînd 40 de poesii dragălașe atît prin gîndirile, cât și forma în care sunt turnate. Prețul: pentru Austro-Ungaria 1 fl, pentru România 2 lei 50 bani.

„Treizeci de ani de domnie ai Regelui Carol I.“ Cuvîntări și acte. Vol. I. 1866—1880. Volumul II. 1881—1896. Edițiunea Academiei Române. București 1897.

„Istoria Bisericească de Sozomen“ trad în românește de I. P. S. Iosif Gheorghian, Metropolit Primat al României. București. Tipografia „Cărilor bisericești“. 1897.

Când doarme pădurea.

Când doarme pădurea,
Când toate-s pustii,
Nădejdi n' suflet
Atăta-s de vij, —
Ved plaiuri alese
Cu holde și fîn,
Pe cari își bat coasa
Flăcăi de Român;
Ved mîndre biserici
Și colo pe drum,
Ved turme bogate
Prin neguri de fum.
O ved pe mătușă
Cu pumnul la pept
Il ved pe Lisandru
Cel drag și deștept,
C'ascultă la vatră
Ce parcă-i de caș —
Povestea ce-i spune
Bătrânul uncheaș.
Așa-mi spunea tata
Să fie iertat, —

Că n'aveau nici drepturi
Nici limbă nici sat.
Le lua bucațica
Și ultimul bob,
Românul pe atuncea
La — ei — era rob,
Dar' iute, de-odată
Din codrii cărunți,
Eșit-a un Iancu
Ca cel dintre munți,
Urcat pe-o colină
Din corn a sunat,
Toți brazii din codri
La luptă-a chemat.
Tot fagul, tot pinul
Și fie ce brad —
A dat pentru oaste
Un strașnic soldat.
Și-apoi spunea tata
C'a fost un măcel —
Puțini de pe-atuncea
Scăpat-a din el.
Ardealu-i Lisandre
Cu sânge îngrășat,
Așa-mi spunea tata

Din istoria milenară.

O carte ungurească. — Ce zice cartea?
— Sunt mai buni stăpânii de astăzi?
— Suntem noi rebeli!

S'au pus în tovărășie cei mai învățați istorici ai maghiarilor să scrie pe anul milenar istoria milenară a Maghiarilor.

Bani li s'a pus la dispoziție în belșug și așa cu puteri unite, fie-care scriind veacul pe care mai bine îl cunoaște, au început publicarea celei mai frumoasă și prețioasă carte maghiară, care într'adevăr le face cinste.

Planul e făcut pe zece tomuri, din cari până acum au apărut cinci, cu cari au ajuns până la catastrofa dela Mohács la anul 1526, când Turcii subjugară Ungaria.

Istoria e oglinda trecutului. Această istorie ne zugrăvește niște uimitoare trasături a caracterului maghiar și a nenorocirilor produse de acel caracter peste țară.

Nu de zeflemea fac reproducerea, ci de învățatură, pentru cei de astăzi, cari asemenea stau în pragul unei catastrofe.

Tomul al patrulea e scris de *Fraknói Vilmos*. La pagina 515 a acelui tom *Fraknói* scrie așa:

„Idegen diplomaták, kik a mohácsi vész előtt a magy. kir. udvarnál megfordultak, az ország állapotáról sötét képeket festenek. — Így például Massaro velencei titkár 1523. őszén írt jelentésében ezeket mondja: „A magyarok a világ leggonoszabb fajzata. A népük nem becsülnek és nem szeretik... a közbizonyt prédálják... büszke és gőgös emberek, kik engedelmeskedni nem akarnak, kormányozni vagy igazgatni nem tudnak, de tanácsot mástól elfogadni vonakodnak; keveset dolgoznak; az urak és nemesek mindig viszálykodnak, esellel és armánnyal működnek. Hogy mindent összefoglaljak, a magyarok a világ salakját képezik, és bizonyára csak királyuk jószágának és ártatlanságának köszönhetik, hogy az isteni igazság az ő megsemmisítésükkel késik.“

Ceea-ce în traducere românească va să zică: „Diplomații străini, care se abătură pe la curtea regală înainte de catastrofa dela Mohács, zugrăvesc în cu-

lori negre stările din țară. Așa bunăoară Massaro secretarul venețian în raportul seu dela anul 1523 scrie următoarele: „Maghiarii sunt vița cea mai rea din lume, nu cinstește și nu iubesc pe alt popor... averea publică o pradă... sunt oameni sumeți și îngâmfați, cari nu vor să asculte, nu știu ocărmui sau conduce, iar sfat dela alții nu primesc; lucră puțin; domnii și nobilii neconțenit se ceartă, trăsesc din înșălăciune și violenție. Ca să cuprind totul în una, maghiarii sunt gunoiul lumii, și sigur că numai pentru bunătatea și nevinovăția regelui lor, întârzie nimicirea lor de către dreptatea dumnezeiască.“

Sfârșitul acestei prigoniri a celorlalte neamuri și a fărâdelegilor ocărmuirii domnești de pe acel timp a fost mormântul cel mare dela Mohács din 1526, unde Soliman trecu prin sabie și foc întreagă armata ungurească și regele Ludovic II. însuși strimțorât de Turci, ca să-și mântuie viața a sărit în gâră numită Csele, unde și-a aflat mormântul cu toți cei ce mai scăpaseră de sabia și focul turcesc.

Și o sută cincizeci de ani a robie grea robie turcească țara pentru fărâdelegile ocărmuirilor sei.

În tomul al 5-lea tractează apoi *Acsády Ignác* starea țării după catastrofa dela Mohács și pe pagina 177 iarăși zice:

„Francia Ferencz, ki buzgón szolgálta hazáját, ki a harcmezőn életét áldozta érte, a mohácsi esés hírére azt mondotta, hogy a csapás talán jó lecke lesz reájuk (t. i. a furaakra), mert ha győztek volna, ki élhetne meg féktelen zsarnokságuk alatt? Szerémi György, János (Szapolyai) király udvari káplánja, kinek magyar hazafisága gyakran a leggyersebben nyilvánul, azt mondja rólok, hogy három főjellemvonásuk van: az istenkáromlás, az ingység és a gyilkosság... Működésükben a hűbitorsek (Wese János) mint békebiztos Körmöcbányán idézött az urakról a következőket írta Ferdinándnak: „A mennyire a viszonyokat ismerem, mindkét párti magyar urak ellenzik a békét, mert ha béke lenne, mindegyik uralkodó köteles engedelmessegre szorítaná őket... nem akarnak törvény alatt élni... s nines ezésük a haza s a kereszténység érdekei iránt.“ 178. l. „Rablás, erőszak és pártvátoztatás gyarapítá vagonukat, ... hamis pénzt ver-

tek s elárasztották vele az országot...“ 179. l. „még egyháziak is, így pl. Bebek Imre fehérvári prépost...“ 185. l. „Erdélyben jó pénz hiányában a nép a cserekereskedéshez kezdett visszatérni.“

187. l. „Minémük az urak, olyanok a parasztok... kik csak úgy és annyit dolgoztak, a mennyi a megéléshez mulhatatlanul megkivántatott... hiszen az urak magánháboruiban az oroszlanrészt a jobbágság pusztítására esett... Így a köznép erkölcsi is rettenetesen elvadultak, vonzalma a szülőföldhöz elveszett.“

176. l. „Ezen korból 37 vármegyének birtokviszonyai ismeretesek. Ezekben az összes adóköteles jobbágybirtok 45 százaléka, tehát fele 16 családé volt, a kisebb nemeség ezreinek pedig együttvéve csak 55 százalék maradt.“

Pe românește: „Francisc Frangepan, carele a servit cu zél patria, pentru care și-a pierdut și viața pe câmpul de luptă, la vestea despre catastrofa din Mohács a zis că nenorocirea poate că va fi bună lecție (nobililor de frunte), căci dacă dănsii învingeau, cine ar mai putea trăi sub destrăbălarea tiraniei lor? Iar George Szerémi, capelanul de curte al regelui Ioan (Szapolyai), a cărui patriotism maghiar adeseori se manifesta în chipul cel mai crud, zice despre dănsii, că trei trasături pincipale de caracter au: blasfemia (sudalma lui Dumnezeu), invidia și omorul... La anul 1537 Ioan Wese metropolitul Lundului a petrecut în Körmöcbánya ca comisar de pace. Acesta i-a scris lui Ferdinand în următorul chip despre domni: „Încât cunosc eu împrejurările, domnii maghiari din amândouă partidele sunt în contra păcii, pentru că dacă ar fi pace, oricare domnitor i-ar sili la supunere... nu vor se trăiască sub lege... și n'au stmț pentru interesele patriei și a creștinismului.“

La pag. 178. „Și-au sporit averile din hoție, silnicie și din schimbare de partid... au bătut bani falși și au năpădit țara cu ei...“

La pag. 179 continuă: „Tot așa și bisericanii, așa d. e. Bebek Imre prepoșitul din Fehérvár.“

La pag. 185: „În Ardeal în lipsă de bani poporul s'a întors la tērgul de schimb.“

La pag. 187. „Cum sunt domnii așa sunt și țerani... cari numai așa și atâta lucrau cât le era neîncungiurat de lipsă la traiul vieții... că doar în războaiele private ale domnilor partea leului a căzut pe stipirea iobagilor... În acest chip și moravurile poporului de rând s'au sēlbătăcit în mod îngrozitor, și s'a stins alipirea către locul nașterii.“

La pag. 176: Din această epocă este cunoscută starea averilor din 37 comitate. În aceste comitate 45 procente adică jumătate din întreg pământul iobăgesc contribuabil, a fost în mâna alor 16 familii, ear' miilor de nobili mai mici de tot li-s'au ajuns numai 55 procente“.

Eată icoana trecutului așa cum ni-o zugrăvesc istoricii maghiari.

E destul atâta, ca să știm că ce au îndurat strămoșii noștri dela magnații maghiari.

Și totuși n'am perit, tot era mai mare virtutea strămoșilor noștri decât tirania domnilor sei.

Să privim acum în jurul nostru. Războiul ne amenință din toate părțile. Cinstește și iubesc frații maghiari pe alte popoare? Nu pradă averea publică? Nu sunt sumeți? Nu sunt îngâmfați? Știu ocărmui? Primesc sfat dela alții? Lucră mult? Nu se ceartă domnii? Nu trăsesc din violenție? Și sunt ei mai vezuți în lume?

Da, suntem tot acolo cu stăpânirea de astăzi unde erau strămoșii noștri înainte de aceasta cu patru sute de ani.

Fărâdelegile lor ne-a îngropat odată țeara. Și am desgropat-o noi în lupte uriașe, sdrobind puterea dușmanilor, cari ne înăbușiseră, după ce Habsburgul Leopold I. ne aduse ajutoare străine. De către maghiari și astăzi am putea noi fi sub Turci.

Soartea i-a pus earăși pe ei stăpâni preste țeară la 1868.

Și eată abia 30 ani de atunci și suntem cu ei unde erau strămoșii noștri acum sunt patru sute de ani.

Firea lor nu se schimbă și aceasta este blăstămul țerii noastre. O he-

Din București.

(Coresp. part.)

17/31 Dec. 1897.

Marti trecută Teatrul Național a fost locul unde s'au petrecut scene înălțătoare. După ce s'a jucat piesa M. S. reginei, „Mărioara“ atât personalul Teatrului, cât și publicul a făcut ovațiuni călduroase Augustei Suvărene, care azi împlinește 54 ani.

După sfârșirea piesei, toți artiștii sau adunat pe scenă, d-na Aristița Romanescu și Const. Nottara au recitat următoarele versuri (ale poetului Le ca):

O țărancă

Salcie de la isvoare,
Ce te-nmăldăii ca o floare,
Când al serei vânt ușor
Pe câmpie trece-n sbor.

Un țaran

Și voi brazilor din munți,
Ce-nălțați a voastre frunți,
Priveghiând ca sentinele
La hotarul țerii mele.

Țărâra

Spune crângului, câmpiei,
Satelor ce dorm, pustiei,
Vetrelor cu foc aprins,
Și zăpezei ce s'antius.

Țăranul

Spuneți codrului sēlbatic,
Vulturului singuratic,
Apelor ce nu mai curg
Și gerosului amurg;
Spuneți-le spuneți tare,
Veste dați preste hotare,
Ca să știe toți sub soare
Că e zi de sērbătoare!...

Țărâra

Măne-i zi de sērbătoare!

Țăranul

Eară noi care grăim
Înainte Ta, Stăpână,
Iartăne, dacă'ndrăsnim
Să atingem a Ta mână, —
Tuturor ocrotitoare, —
C'o smerită sērutare.

Țărâra

Și îngăduie apoi,
Sfânta dragoste din noi
Ție să Ți-o dăruim,
Toți să te sērbătorim
Și prin graiu-a doi țărani,
După datina română,
Să rostim cu toți:

Amândoi

„Stăpână,

La mulți ani!“

Corul Teatrului a intonat apoi imnul regal „Trăiască Regele“, pe care întreg publicul l-a ascultat stând în picioare, imn care a fost repetit și s'a terminat în mijlocul aplauselor și ovațiunilor celor mai călduroase. M. Sa regina, care asista la reprezentație, a rămas foarte impresionată de aceste ovațiuni. La teatru asista tot ce capitala are mai distins, în deosebi dame multe.

POMUL DE CRĂCIUN

DE

TH. DOSTOIEVSKI.

Intr'un oraș mare, în ajunul Crăciunului, p'un ger strașnic vād un copilăș de șase ani, poate și mai mic, prea tinēr încă ca să fie trimis ca să cerșească. Copilul s'a deșteptat dimineața într'o pivniță umedă și rece. N'are pe el decât o scurteică zdrențuită și tremură de frig. Rēsufflarea i-se preface în aburi albi: șade într'un colț, p'o ladă, ca să-i treacă de urt, își grăbește într'adins rēsufflarea și privește cum se pierd aburii. Dar îi e grozav de foame. Deja s'a mai apropiat de lăița pe care zace mamă sa bolnavă, cu capul răzimat p'un pachet de cărpe în loc de perină.

Cum a ajuns aci? O fi venit, cu copilul ei, dintr'un oraș străin și o fi căzut bolnavă. Stăpâna pivniței lipsește, a fost arestată acum două zile, chiriașii ceilalți au eșit. Numai unul din ei doarme butuc, căci s'a îmbătut în așteptarea sērbătorii. Mai e, într'un unghet, o babă de optzeci de ani; nu se poate mișca din pricina reumatismului, geme, oftează și mormăie, încât îi e frică copilului să se apropie de culcușul habei. De beut a gēsit, dar' n'a pu-

gemonie maghiară înseamnă o flo-roasă despoiere și tiranisare a po-popului.

Hegemonia maghiară însă nu este numai nenorocirea noastră, ci și nenorocirea lor, căci ea vecinic duce la catastrofa și catastrofele îi îngroapă și pe ei cu noi cu tot.

O singură mântuire este pentru țara noastră, și aceasta este egala îndreptățire a tuturor naționalităților, o frățescă confederațiune, în care popoarele împreună să susțină cum-păna dreptății între cetățenii, ca nu cumva nebunia unui neam să tragă în prăpastă toate neamurile ca în atâtea alte dați.

Sfârșitul tot acela va fi cu sau fără al doilea Mohacs. Să o țineți în minte aceasta.

Nu după politica iredentă, nici după hegemonie română umblăm noi domnilor, ci după pacea, bunăstarea și fericirea poporului românesc aici pe pământul strămoșesc.

Sunt rebeli cei ce cred în puteri unite fericirea patriei comune?

Uncheașul.

Religiunea în stat.

Ear' vă îndemn, fraților, să vă păziți de cei ce fac desbinări și scandale, contra învățătorei care ași primit, și vă feriți de dînșii. Apostolul Pavel către Romani cap. XVI, 17.

Este una din datorile cele mai mari ale ori-cărui Român, de a se interesa de religia strămoșilor săi, de aceea religie, cu care până astăzi și-a conservat naționalitatea sa. Acel care își iubeste nația, nu mai puțin se interesează și de religia sa; căci nu poate fi nație fără limbă și religie. Așadar' toți acei cari atacă, cari insultă religia părinților noștri, nu fac decât a ne lovi naționalitatea, a ne sdruncina temelile cari ne-au susținut.

Pentru a vedea dacă religia este necesară într'un stat, urmează mai întâiu să vedem ce datorii se nasc între oameni din diferitele lor rap-porturi. Știința recunoaște, că pentru

fericirea și liniștea vieții civile, nasc patru feluri de datorii: datorii de stat, cari sunt temelile societății; datorii de justiție, care îi sunt garanția; datorii de dragoste creștinească către aproapele nostru, care sunt legăturile; datorii de bună conștiință în ori-ce relațiune, care este blândețea. Aceste datorii cine le comandă? Știința diplomatică ne spune, că numai religiunea și mai cu seama religiunea creștină. Toți bărbații mari de stat au recunoscut, că religia lui Christos este o lege destinată a organiza societățile viitoare. Religiunea creștină a adus libertatea și egalitatea pe pământ. Republicanii cei mai infocați ai timpului modern și acei contemporani, toți susțin, toți recunosc, că numai religiunea lui Christos a început opera mântuirii. Charles Fourier, în cartea sa „Le nouveau monde industriel et sociétaire“ se exprimă astfel: „Dumnezeu a trebuit să prevadă că toți preinșii legiuitori, dela Minos până la Robespierre, n'au făcut decât să înrădăcineze păcatele cunoscute, lipsa, amăgirea, apăsarea, sfâșierea.“ „Christos, — zice el — voește a ne apăra contra abuzului spiritului, contra labirintului acelei filosofii, condamnată chiar de autorii săi, cari cu rușine își răspund: „Dar' ce noapte întunecoasă înfășoară încă natura! Voltaire“.

Isus ne arată că adevărata lumină este rezervată spiritelor drepte, care vor desprețul minciuna; așa este înțelesul acestui stich: „Te binecuvintez, părintele meu, stăpânul Cerului și al Pământului, că ai ascuns aceste lucruri învățătorilor, și le-ai arătat celor simpli.“ etc.

Dacă nu înțelegem astăzi cum se găsească liberali, cari să nu respecte pe cel mai mare liberal al lumii, este numai că am dat încredere oarbă a-celor cari ne-au promis fericirile ce doriam. Dumnezeu este mare, el ne încearcă, să sperăm fără a ne des-nădăjdui, și să luptăm cu credință pentru drepturile noastre, fără spe-ranța vre-unui ajutor, decât numai

al aceluia ce Dumnezeu îl trimite o-mului și națiunii ce o iubeste.

Știința diplomației ne arată, — că numai religiunea comandă și perfec-tionează cele patru datorii despre cari am vorbit. — Ea este singură care veghiază la interesele societății, ea singură prezintă abnegația ce tre-bue să aibă ori și cine asupra sa; numai religiunea ne poate face să vedem talentele mari, fără mândrie, capabile de a face fapte mari, fără vre-un interes personal și fără vre-un amor propriu. — Religia ne poate da adevărați cetățeni, cari să se jert-fească fără vre-o răsplătă binelui pu-blic, cari să servească cu zel chiar pe ingrați și pe dușmanii lor. Fără religiune nu putem avea siguranță în viața socială. Oamenii, a zis un bărbat prea mare și destul de cuno-scute, pot să ne apere de tigri și de lei, dar' cine ne va apăra de oa-meni?

Legile pământeste n'au zis nici o-dată: iubeste-ți aproapele, dar' evan-gheia strigă prin mii de glasuri: iu-biți-vă dușmani.

Grotius, marele jurisconsult, în scrierile sale, a tratat destul de bine acest punct, și eată una din axio-mele sale: „că un guvern nu poate exista fără o religie, și mai cu seamă fără o religie pozitivă.“ In-tr'adevăr, un guvern nu se poate menține fără moravuri, fără justiție, fără binefaceri, fără acel sentiment intim, neatârnat de nici o lege ome-nească, care aprobă sau condamnă faptele oamenilor; așa dar' toate acestea lucruri în partea cea mai mare își au isvorul în religie: nici odată puterea nu le-a stabilit, pen-tru-că nu are nici o stăpânire asu-pra gândirei.

Din toate acestea se vede, nu nu-mai că religiunea este o urmare na-turală a creațiunii, dar' că este chiar trebuincioasă ori-cărui guvern sub singurul punct de vedere politic.

Autoritatea civilă nu poate decât să îndrepteze faptele materiale, pe când cuvântul religiei îndreptează părerile Gândirea fiind înainte mergătorul ori-

căror fapte, cu cât oamenii au cuge-tat mai curat, mai just mai onest, mai virtuos, cu atât și națiunile cari le compun primesc întipărirea acestor calități morale, guvernele au mai pu-ține fapte rele a pedepsei și mai pu-țină teamă de turburări.

Astfel când zicea: fericiti cei săraci cu duhul, Isus nu incuraja neștiința, precum zic bajocoritorii; el însuși în-spăimânta pe doctori prin adâncă sa învățatură; el nu este incurajatorul neștiinței, ci arată numai dispreț pentru spoiții cu știință, cari refușă de a căuta nouile științe.

Eu nu mă mir când ved în patria noastră bărbați, cari atacă religiunea ce avem; știu, și istoria încă arată, că bârfirele contra lui Dumnezeu și contra religiunii sunt vechi ca și lu-mea, ca și robia ce ne apasă încă, căci numai liberi nu putem zice că suntem, când, dela un timp, suntem apăsați de destule dăjdii.

Trebue să ne ferim de toți acei ce voiesc a ne schimba religia. Dară Rousseau a spus-o în scrierile sale prin aceste cuvinte: „Multă vreme am crezut că cineva poate fi virtuos fără religiune; experiența mi-a arătat contra-riul.“ Voltaire chiar, acest mare bār-bat al secolului trecut, nu se esprima cu aceste cuvinte? „Vă temeți c' adorând pe Dumnezeu, lumea va de-veni superstițioasă și fanatică, nu tre-bue însă să vă temeți, că neadorân-du'l, lumea s'ar deda la toate aple-cările cele mai rele, la crimele cele mai înspăimântătoare? Întră aceste două escese, nu este un mijloc foarte raționabil? Unde este asilul ipore aceste două stânci? Iată'l: Dumnezeu și legi înțelepte.“ (De la Nature et de ses lois.)

Filosofii cei mai înțelepți, profesorii cei mai adânci și adevărați, amici ai libertăților omenești, ne arată că Cris-tos a mântuit omenirea prin sângele său. Ce se înțelege însă prin acest cuvânt de mântuire? Prin acesta se înțelege că el ne-a dat porunci și reguli ce conduc la adevărata liber-tate, precum că și a murit pe cruce spre a mărturisi adevărul cuvintelor

tut pune mâna pe o cojiță de pâne măcar, și pentru a zecea-oară se duce să deștepte pe mamă-sa. Ii este și frică în întunerecul ăsta, a inserat. Băjbând, dă peste obrazul mamei, și se miră cum de nu se mișcă și e rece ca și zidul. Stă câteva timp nemișcat, cu mâna pe umărul moartei, apoi își suflă în degete ca să le încălzească și găsindu-și căciulița, deschide încetisor ușa și iese afară. Ar fi plecat el mai de mult de nu i-ar fi fost frică de cănele vecinului care stă în ușă și latră toată ziua. Dar' acum cănele a plecat și copilășul iese în stradă. „Doamne! ce oraș! Așa ceva n'a văzut încă nici-odată. Acolo, de unde a venit el, noaptea e mult mai întunerec, în toată strada nu-i decât un singur felinar; casele sunt mici și au obloane; de cum s'a întunecat, nu mai e nimeni pe stradă, toți se închid în casă, numai câinii urlă, sute și mii de câini urlă și latră toată noaptea. Dar' în schimb, acolo era cald și era și mâncare. Aici Doamne, ce bună ar fi o mâncare! ce sgomot aici, ce tunet! câtă lumină și câtă lume! ce de cai și trăsuri! Și frigul, frigul! Aburi ies din trupul cailor, și nările lor scot aburi, potcoavele sună pe piatră prin zăpada muiată. Și cum aleargă oamenii, cum se ghiontesc!.. Doamne,

cum aș mai mânca! o bucăciucă mică, de ori-și-ce... Și mă dor degetele!“

Un gardist a trecut pe lângă copil, și-a întors capul ca să nu-l vadă.

„Mai eacă o stradă... ul cât îi de largă! Am să fiu strivit aci, de sigur, cum strigă toți, cum aleargă, și ce lumină, ce de lumină! Dar' asta ce-i? Oh! ce fereastră mare! și dincolo de fereastră o odaie, și'n odaie un pom, e pomul de Crăciun... și ce de lumini sub pom! și hărțuții aurite, și mere! și păpuși de giur împregiur, și fel de fel de jucărele. În odaie sunt copii curați, bine îmbrăcați, rîd, se joacă, mănă o sumă de lucruri. O fetiță începe să joace c'un băiețel: cât e de frumusețea fetița! S'aude și musică dincolo de geam...“

Copilul privește, admiră și deja rîde, nu mai simte durere la degete nici la picioare, degetele sunt roșii și-au amorsit, de nu le mai poate îndoi, îl dor, când le mișcă... Dar eară îl înțepă în degete: plânge și pleacă. Prin alt geam vede altă odaie, și earăși pomi și prăjituri de tot soiul, migdale roșii și galbene. Patru cuconițe frumose stau în giurul mesei, și când so-sește cineva, i-se dau prăjituri, și ușa se deschide mereu, o mulțime de bărbați intră. Copilășul se strecoară și el, deschide ușa și intră. Oh! ce sgomot și ce mișcare s'a

făcut când l-au văzut! Iute s'a sculat o cuconiță, i-a dat o capeică și i-a deschis ea însăși ușa dela stradă. Cât i-a fost de frică copilului!

Capeica i-a căzut din mână pe scări: nu mai putea să ndoie degetele îndestul pen-tru ca să ție gologanul. Copilul eși din casă și porni repede, repede. Unde se ducea? nu știa. Ii vine să plângă, dar' se teme. S'aleargă, aleargă, și suflă în mâni. Ii cuprinde o nesfârșită mâhnire: se simte așa de părăsit! O grămadă de oameni stau și admiră: Ce mai e și asta? „La o fereastră, trei păpuși frumoase, îmbrăcate în roșu și galben, parca's vii! Și un bătrân cântă din scripca; alți doi tot cu scripca, mișcă capul după tact, se uită unul la altul, dau din buze“. Copilul crede d'odată că sunt chiar oameni, și când înțelege, că nu-s decât păpuși, începe a rîde. Nici odată n'a văzut asemenea păpuși și nici nu știa că există de felul ăsta! Ar plânge, dar' păpușile astea-s așa de caraghioase!

Deodată îl apucă cineva de scurteică; un băețan îi trage un pumn în cap îi ia căciulița, îi pune pedecă și-l răstoarnă.

Copilul cade. Un moment, amorțit de spaimă, stă jos nemișcat; apoi sare și fuge

întră pe o poartă și să ascunde în curte după un stâncen de lemne.

„Aici nu o să mă găsească, că e întunerec“.

Se ghemuește, de frică abia răsuflă. Și un soi de liniște îl pătrunde: nu-l mai dor nici mâinile nici picioarele, și îi cald, cald ca lângă sobă, și tot trupul îi tresare. „Ah! o s'adoarmă. Ce bine-i de dormit aici! Am să stau puțin și apoi am să mă duc să privesc ear' păpușile“ gândește copilul și zimbește la amintirea păpușilor. „Parca's vii!“

Apoi, aude cântecul mă-sei. „Eu dorm mamă... Ah! bine i de dormit aici!“

— Vină la mine, băețele, să vezi pomul de Crăciun, zice un glas blând.

Gândi deodată că e mă-sa; dar' nu, nu era ea.

Cine-l strigă? Nu vede nimic. Dar' cineva se pleacă asupra-i și-l cuprinde; el întinde mâna și... deodată, Oh! ce lumină! Oh! ce pom de Crăciun, așa pom n'a văzut nici odată...

Unde se află acum? Toate strălucesc și clipeșc în juru-i, și ce mai de păpuși! dar' nu, nu sunt păpuși, ci băeței și fetițe, însă atâtea de frumoși! Toți se învîrtesc în giuru-i, zboară, îl sărută, îl iau, îl duc pe sus, și el însuși zboară. Iată și mă-sa, îl privește și îi rîde.

Prospect

pentru înființarea unui institut de credit și economii, societate pe acții, în Oradea-mare (Nagyvárad) sub numele „Bihoreana“.

1. Subscrișii fondatori luăm inițiativa pentru întemeierea unui institut de bani, pe timp nedeterminat, sub firma: „Bihoreana“ institut de credit și economii, societate pe acții, în Oradea-mare. (Nagyvárad).

Scopul societății este a deștepta spiritul de economie în toate clasele societății, prin depuneri spre fructificare; și prin deschidere de credite solide, a înlesni ori-ce lucrare onestă pe terenul agriculturii, industriei, comerțului și altor afaceri economice.

2. Societatea se înființează cu un capital de 200.000 fl. sau 400.000 coroane.

3. Capitalul social de 200.000 fl. respective 400.000 coroane se împarte în 2000 acții de câte 100 fl. sau 200 coroane.

4. Subscrierea acțiilor se încheie cu ziua de 15 Martie 1898 st. n.

5. La subscrierea acțiilor sunt a se plăti 10% din valoarea nominală a acției, adică după fiecare acție câte 10 fl. sau 20 coroane și 2 fl. sau 4 coroane de la fiecare acție ca spese de fondare.

La 30 de zile după adunarea generală constituantă vor fi a se plăti direcțiunii 20% din valoarea nominală a acțiilor, adică după fiecare acție câte 20 fl. sau 40 coroane.

Iară restul de 70% va fi a se plăti la provocările direcțiunii; înse direcțiunea nu va putea pretinde plățile în rate mai mari de 10% și în termeni mai scurți de câte 3 luni.

6. Fondatorii își susțin dreptul de a alege prima direcțiune pe trei ani. (Legea comercială § 183.)

7. În cazul când s-ar subscrie mai multe decât 2000 acții, reducerea se va efectua în proporțiune de la aceia care au subscrie mai multe acții.

Afințarea generală constituanta poate decide în orice timp înființarea capitalului social până la suma subscrișă.

Oradea-mare 23 septembrie 1897.

Iosif Vulcan, redactor și proprietar în Oradea-mare; *Nicolae Zărnă*, avocat în Oradea-mare; *Tomă Pădări*, avocat în Oradea; *Iosif Roman*, avocat în Oradea; *Dr. Coriolan Pop*, avocat în Oradea-mare; *I. Kövály*, preposit capit. în Oradea; *George Pop*, de Băsești, proprietar în Băsești; *Vasilie Ignatu*, avocat și proprietar în Beiuș; *Palladi*, preot proprietar Feneș; *Dr. Gavril Cosma*, adv. și propriet. în Beiuș; *A. Cosma*, director esec. al „Silvaniei“ în Șimlău; *Petru Pantya*, comerciant în Oradea; *Dr. Iustin Pop*, adv. și proprietar Tinca; *Petru Mihăuțiu*, protopop de Oradea; *Samuil Cicero-nescu*, prof. prep. în Oradea; *Dr. Aurel Lazar*, avocat în Oradea; *Andrei Horvath*, presbiter în Oradea; *Victor Illyés*, proprietar R. Cristur; *Nicolae Oncu*, direct. inst. „Victoria“ Arad; *Dr. Florian Duma*, avocat Oradea; *Mihail Velici*, avocat Chișineu.

NOUȚĂȚI

Arad, 5 Ian. n. 1897.

Convenire socială la Săn-Vasii în Arad. Tinerimea română din Arad și jur va aranja în preseara anului nou o Convenire socială împreună cu dans în sala mare a Otelului „Central“.

Publicul român din loc și jur se invită respectuos și este rugat a participa în număr cât de mare.

S'a hotărât mai departe aranjarea unei petreceri în carnaval, în favorul fondului pentru ajutorarea tinerilor lipsiți de mijloace. Comitetul s'a constituit sub presiunea domnului Liviu Tămășdan.

Știre falsă. „Curierul“ din Galați publică din Sibiu cu datul de 14 Decembrie o corespondență prin care se susține, că „Du-

minecă în 14 Decembrie frunțașii români din Crișana și Bănat, printre cari d-nii Dr. V. Lucaciu, Dr. Ștefan C. Pop, Petru Truța, Dr. Ioan Suciu, Veliciu, Dr. Coriolan Pop, Dr. D. P. Barcianu, Dr. Florian Duma și alții s'au întrunit în Arad și au hotărât ca în conțelegere cu d-nii Diamandi Manole, Gh. Pop. etc. să convoace o mare întrunire națională la Brașov.“

Dăm cea mai formală desmințire acestei știri fantastice. Nici o întrunire a frunțașilor români nu s'a ținut în Arad dela adunarea de protestare. Falsitatea știrii o trudează și faptul că corespondentul din Sibiu (?) o dă în vileag chiar în ziua, când zice că s'a ținut întrunirea.

Despărțire ierarhică. Duminecă în 21 Decembrie, după ce s'a efectuat despărțirea de Sârbi, s'a încorporat faprice la ierarhia bisericeii române Români din comuna Omolăța (protopresbiteratul Panciovei), sporind astfel numărul Românilor cu 450 de suflete. Sfințirea casei de rugăciune s'a săvârșit prin Reverendis. Domn protopop Trifon Miclea, asistat de preoții Ioan Stroca și Iosif Morariu din Cubin. Au mai participat și preotul Pușcan și învățătorul emerit Procopiu Roșculeț cu corul plugarilor din Cubin.

Baritonul Popovici pe scena din Viena. Celebrul nostru artist D. Popovici continuă a forma obiectul celor mai călduroase simpatii ale publicului vienez. Luni în 27 I. tr. a debutat din nou pe scena operei din Viena în rolul lui „Nelusco“ în opera lui Meyerbeer „Afrikanerin“, secerând pentru prestațiunile sale eceleante cele mai furtunoase aplause.

Întreaga presă vieneză îi aduce cele mai măgulitoare elogii, apretând foarte favorabil rarele sale talente.

Exactitate admirabilă. Sub acest titlu primim următoarele: în fasciculul VI al Enciclopediei Române, apărut astăzi, autorul Papp Gyurka, profesor de stat în Arad, scriind despre bisericile din Bocstg. de tot nesocotit zice „cea gr. cat. e pompoasă, cea greco-orientală în condițiune slabă.“ Ce neadever și câtă superficialitate! Parcă Dnul prof. Papp Gyurka ar trăi în Siberia, că nu s'ar afla în Arad, unde s'ar fi putut informa bine, că în comuna Bocstg. din acest comitat, în timpul cel mai recent s'a zidit biserică gr. or. română nouă, care astăzi-toamnă a fost sfințită cu toată solemnitatea. Direcțiunea Enciclopediei Române ar trebui să bage bine de seama cui încredințează elaborarea articolelor, căci nepriceperea sau nechipzuirea cutărui autor strică mult acestei opere naționale, ba poate chiar compromite întreaga lucrare.

New-York Herald despre regina Carmen Silva. Ediția pariziana a marelui ziar american *New-York Herald* apreciază, într'un articol asupra modei, toaletele reginelor și împărăteselor actuale.

Vorbind de Regina Elisabeta, „New-York Herald“ scrie: „Dintre toate Suveranele din Europa, Carmen Sylva — regina poeziei a României — se îmbracă mai simplu și fără multe rafinării de lux. Natura ei poetică nu se poate împăca cu schimbăcioasa modă...“

Mort în biserică. Canonicele Lukács László din Gran, ascultând Duminecă liturghia în biserică, a fost lovit de apoplexie și a rămas mort în scaunul său. Decedatul a fost văr cu arhiepiscopii Samassa și Császka. Era în vîrstă de 73 de ani.

Ca în Sârbia — nici unde. Luna trecută s'a întemplat, că regele Alexandru a trimis undeva o scrisoare cu bani, care însă n'a ajuns la destinație, de oare-ce înainte de a fi expediată, banii au fost sustrași. Toate cercetările au rămas fără rezultat. Spre a evita în viitor astfel de „neplăceri“, regele a dispus ca în conac să se înființeze un oficiu postal, înadins pentru

palat. Oare acum vor fi mai siguri banii regelui?

Sfârșit trist. Locuitorii comunei Kérés reintorcându-se dela slajba de Săn-Vasii din comuna apropiată, în pădure au dat de un om degerat. Subt cap avea micul său bagaj, ear lângă el zăcea tovarășul său credincios, bățul de călător. Țăranilor li-se făcu milă de el și începură să-l aducă la viață dar' în zădar, căci el eră deja țapăn. În buzunar purta o condieună din care s'a constatat că el se numește Barsch și este tinichigiu. Probabil că el umbla din oraș în oraș ca să-și găsească ocupație, dar' dacă oamenilor nu li s'a făcu milă de el, moartea l'a scăpat de suferințe. În buzunar mai purta și o scrisoare dela măsă, în care acesta, o biată femeie de 85 de ani doria an nou fericit unicului ei copil.

Țăranii miloși l'au luat pe spate și l'au dus în satul lor, unde el a fost înmormântat. Tristă soarte.

Petrecere în Seleuși (Kevi-Szóllös). Tinerimea română din Seleuși arangiază sâmbătă în 8 Ie Ianuarie 1898 st. n. în sala ospetăriei Dlui Andreiu Guțiu o Serată cu dans. Naintea dansului: Irod, piesă cu cântece executată de școlari sub conducerea Dlui Ilie Bojin inv. Începutul precis la 8 oare seara. Prisoșul este destinat pentru ajutorarea școlărilor sâraci. Intrarea de persoană 40 cr. Suprasolvirile se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică.

Rectificare. La partea economică a numărului 241 dela 1 Ianuarie în articolul „Creditul privat sau comercial și cambiul“ s'a strecurat o greșală de tipar în coloana 3-a, alineatul 10, șirul al 3-lea: „sunt căsătorit ori poartă de sine stătător v'o meserie“, este a se ceti „sunt căsătorit și poartă etc.“ Ear' în coloana 4-a, alineatul 8, propoziția este a se întregi astfel: și strada și numărul casii.

Atrag-mi atențiunea publicului cetitor asupra prospectului publicat în Nrul de azi de fondatorii băncii „Bihoreana“ din Oradea-mare, și îndemnăm din tot adinsul să aprițicasească acest nou institut de bani, care are menirea de a emancipa poporul român din părțile biharene de despozierea cămătarilor jidovi.

Din public.

Rugare.

Rugăm pre toți Preaștimații d-ni cari au primit liste de colectare pentru noua bisecă din comuna noastră, să binevoiască a le retrimite dinpreună cu rezultatul obținut.

Pentru contribuiriile încursă am dat până acum în estras mulțumită și dare de samă numai în „Revista Orăștiei“ însă după sosirea tuturor listelor să va însemna în mod convenit fieste-care contribuent.

Apelând la marinositatea preaiu bitilor noștrii credincioși: „precum întru toate prisosiți cu credința și cu cuvântul.... și cu dragostea voastră cătră noi, așa și întru darul acesta să prisosiți.“

(Ap. Pavel cătră Corinteni II. c. 8, v. 7.)
Câmpuri — Surduc la ajutorul nașterii Domnului 1897. Din însărcinarea comunei bisericăști gr. or.

Ioan Budoin
preot

Longin Popa
notar.

Oarele de consultațiune ale domnului doctor Bordia sunt: 9—11 a. m. și 2—4 p. m. în Timișoara (fabric) strada Andrassy Nr. 18.

Învită re la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe anul 1898 la

„TRIBUNA POPORULUI“

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

Pe un an	fl. 10.—
Pe 1/2 an	„ 5.—
Pe 1/4 an	„ 2.50
Pe o lună	„ 1.—

Pentru România și străinătate:

Pe un an	franci 40.—
----------	-------------

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 2 fl. pe un an, având o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

Domnii cari se abonează la foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul poporal dela numărul de Dumineca.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI“.

Cursul pieței de săptămână din Arad.

Grăul de frunte	fl. 11.80 până 12.00
rënd	„ 11.00 „ 11.20
de primăvară	„ 10.— „ 11.—
Secara	„ 8.20 „ 8.40
Orzul	„ 5.50 „ 5.80
Ovșul	„ 5.80 „ 6.—
Cucuruzul	„ 4.90 „ 5.—
nou	„ 4.10 „ 4.20

Prețul făinei:

Făină albă	Nr. 00	fl. 21.10
„	0	20.50
„	1	20.20
„	2	19.90
„	3	19.60
Făină pentru pâne	4	19.30
„	5	18.90
„	6	18.60
„	7	17.30
„	8	17.53
„	8	12.80
Tărțe	„	4.50

Tergul de rimători din Budapesta

dela 31 Dec. n. 1897.

Rimătorii din Ungaria se vënd: părechia, greutate dela 250—280 chigr., cu 50—52 cr. per chigr.; de greutate dela 300—380 chigr. 51—52 per chigr.

Rimători de Sârbia, se vënd: părechia greutate dela 240—260 chigr. în sus, cu 49—50 cr.

Piața din B.-Pesta.

Prețul grânelor.

Grău de toamnă fl. 12.80—13.30; grău de primăvară fl. 11.80—12.20; cucuruz (porumb) fl. 5.20—5.25; ovșs fl. 6.20—5.06; sâcară fl. 8.50—8.60.

ULTIME ȘTIRI

Vapor scufundat.

Triest 4 Ian.

Din Nicolajev se telegrafează, că vaporul austriac de comerț *Grignano* părăsind portul a ajuns între ghiată și s'a scufundat. Personalul a scăpat cu viață.

Dueluri politice.

Budapasta, 4 Ian.

În urma unor schimbări de cuvinte în ședința de Luni a dietei, s'au urmat mai multe provocări. *Tisza István* s'a bătut cu *Olay Lajos*, căruia i-a despicat nasul, ear *Rakovszky István* cu *Gajári Ödön* Ambii au fost răniți.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.

Redactor responsabil: Ioan Răsu Șirlianu.

5178 număr
897. tikvi.

120 1-1

Arverési hirdetmény kivonat.

A borosjenői kir. járásbírószág mint tükvi hatóság közhirre teszi, hogy „Victoria” takarékos és hitelintézet aradi cég végrehajthatónak Rác Ignác pankotai lakos végrehajtást szenvedő elleni 141 frt tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az árverést Buzna luon Sz.-csigerei lakos 3824/897 tükvi számú utóajánlata folytán elrendelte, unnek folytán a borosjenői kir. járásbírószág területében fekvő és a Sz.-Csigerél községi 5 sz. tükvben A I. 2-4. 6. rend és 855. 1335. 1532 és 2024 hrszámok alatt foglalt egynegyed földből álló ingatlan 675 forintban megállapított kikiáltási árban az 1898 évi február hó 23-ik napján délelőtti 10 órakor Sz.-Csigerél község házában megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni u. m:

1. Ha a kikiáltási áron felül ígéret nem tétetik az elárverelendő ingatlan a megajánlott 1000 frt vétel áron alól eladatni nem fog.

2. Árverelni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 67 frt 50 krt. készpénzben vagy az 1881 évi Novemberhó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadék képes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881 60 t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezésével kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir járásbírószág mint tükvi. hatóság és Moroda, Sikula és Sz.-Csigerél község előljároságánál megtekinthető.

Borosjenőn a kir. járásbírószág tükvi hatósága 1896. évi novber hó 11-ik napja.

Bitto
kir. járásbíró.

2126 sz.
1897 tükvi.

Arverési hirdetmény kivonat.

A borosjenői kir. járásbírószág mint tükvi hatóság közhirre teszi hogy Merkueza luon szállós-csigerei lakos végrehajthatónak özv. Moczokán Gyorgye szül. Petkucz Onyitza lakos végrehajtást szenvedő elleni 101 frt 14 kr tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte unnek folytán a borosjenői kir. járásbírószág területében fekvő és a Sz.-csigerei községi 476. sz. tükvben A I. 1-4 sorzám alatt

foglalt ingatlan 373 frtban megállapított kikiáltási árban az 1898 évi február hó 22-ik napján délelőtti 10 órakor községházában megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni u. m.

1. Ha a kikiáltási áron felül ígéret nem tétetik az elárverelendő ingatlan a kikiáltási áron alól is elfog adadni.

Arverelni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis frt készpénzben, vagy az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a kelt igazság ügy miniszteri rend. 8 §-ában kijelölt óvadék képes érték papirokban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1891 60. t.-cz. 170 §. a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezésével kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. járásbírószág mint tükvi hatóság és Szőlös-Csigerei, Sikula; és Moroda község előljároságánál megtekinthető.

Borosjenőn a kir. járásbírószág tükvi hatóság 1897 évi Aprilis hó 30-ik napján.

Bitto.
kir. jbró.

Banca generală de asigurare mutuală.

„TRANSILVANIA”

IN SIBIU.

asigurează pe lângă condițiunile cela mai favorabile:

1. in contra pericolului de foc și exploziune; clădiri de orice fel, mărfuri, produse de câmp, mobile etc;

2. pe viața omului in toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri in cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri să dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Clănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal prin

Agentura principală din Arad.

(Strada Széchenyi Nr. 1, casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan, etagiul al II.)
precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Valabil dela 1 Octomvrie 1897.

MERSUL TRENURILOR

Valabil dela 1 Octomvrie 1897.

Arad—Budapesta.				Arad—Ciaba—Oradea-mare.				Seghedin—Arad				Ternova-Cheriu			
d. m.	a. m.	seara	dim.	d. m.	a. m.	seara	dim.	d. m.	a. m.	seara	dim.	d. m.	a. m.	seara	dim.
Arad, pleacă	4.31	11.20	9.25	Arad, pleacă	5.10	11.20	9.25	Seghedin, pleacă	2.19	6.10	3.08	Ternova-Cheriu	8.15	4.59	9.02
Sofronya	—	11.28	9.53	Sofronya	5.25	11.28	9.53	Makó	3.22	7.3	6. —	Soleus	6.28	5.12	9.17
Curtioi	—	11.49	10.07	Curtioi	5.39	11.49	10.07	Apátfalva	3.52	7.57	5.24	Pancota	8.37	5.21	9.26
Lőkősháza	—	12.05	10.25	Lőkősháza	5.56	12.05	10.25	Cianadul-ung.	4.01	8.04	5.33	Musca-Măderat	6.44	5.28	9.33
Chitighaz	5.04	12.28	10.54	Chitighaz	6.13	12.28	10.54	Nădlac	4.18	8.18	5.50	Siria	6.52	5.36	9.40
Ciaba	5.26	1.19	11.39	Ciaba, seosețe	6.49	12.54	11.24	Megöhegyes	4.28	8.22	6.09	Chirechiu	7.06	5.50	9.57
Szolnok	7.22	4.14	2.49	Ciaba, pleacă	7. —	2.28	4.50 dim.	Csanád-Palota	4.38	8.32	6.09	Uj-Szt-Anna	7.21	6.03	10.10
Budapesta, seosețe	9.40 seara	7.20 seara	6.10 dim.	Giula	7.27	3.05	5.28	Megöhegyes	4.48	8.37	6.55	Zimánd-Ujfalu	7.39	6.21	10.20
Budapesta—Arad.				Sarkad	7.47	3.27	5.58	Balanca	4.54	8.29	7.24	Otvenas	7.45	6.26	10.39
Budapesta, pleacă	6.45	8.05	10. —	Nagy-Szalonta	8.28	4.10	6.47	Peceas	5.08	9.52	8.05	Arad, seosețe	8.03	6.44	11. —
Szolnok	8.54	11.07	1.30	Cefa	8.42	4.24	7.18	Arad, seosețe	6.39	10.25	8.48	St. Ana—Chitighaz.			
Ciaba	10.49	2.28	4.52	Loș	9.04	5. —	7.51	Arad—Brad.				St. Ana, pleacă	3.25	6.30	8. —
Chitighaz	11.07	2.54	5.03	Oradea-mare, sos.	9.22	5.30	8.31	dim.	d. m.	a. m.	dim.	Simand	3.52	7.03	8.26
Lőkősháza	—	3.12	5.21	Oradea-mare—Ciaba—Arad.				Arad pleacă	6.25	5.10	11.52	Chigineu-Erdej	4.30	7.43	9.02
Curtioi	—	3.28	5.38	Oradea-mare pleacă	10.20	4.25	7.20	Otvenas	6.44	5.29	12.13	Socodor	4.43	8. —	9.16
Sofronya	—	3.40	5.50	Loș	10.48	4.58	8.06	Zimánd-Ujfalu	6.51	5.38	12.21	Sicluș	—	8.15	9.29
Arad, seosețe	11.51	8.55 d. a.	6.05 dim.	Cefa	11.03	5.12	8.29	Uj-Szt-Anna	7.15	5.59	12.43	Otlaca	—	8.29	9.42
Arad—Timișoara.				Nagy-Szalonta	11.26	5.37	9.08	Chirechiu	7.23	6.07	12.58	Elek	5.20	8.45	9.58
Arad, pleacă	12.11	4.30	8.30	Sarkad	11.57	6.09	9.51	Musca Măderat	7.39	6.23	1.15	Chitighaz, seosețe	5.25	9. —	10.12
Glogovaș	—	4.42	8.41	Giula	12.21	6.34	10.21	Părbots	7.46	6.30	1.22	Chitighaz—St. Ana.			
Györök	—	5.03	7.01	Ciaba, seosețe	12.42	6.55	10.50	Soleus	7.54	6.29	1.36	Chitighaz, pleacă	5.13	3.10	9.41
Pauliș	—	5.14	7.12	Ciaba, pleacă	2.23	7.09	4.32 dim.	Ternova-Cheriu	8. —	6.45	1.43	Elek	5.25	3.21	10.04
Radna-Lipova	12.50	5.25	7.23	Chitighaz	2.54	7.47	5.03	Moorea (Apateleak)	8.14	6.59	1.59	Otlaca	5.35	3.44	—
Conop	—	5.57	7.51	Lőkősháza	3.12	8.13	5.21	Boroș-ineu	8.26	7.11	2.13	Sicluș	5.45	3.58	—
Bérsava	—	6.18	8.07	Curtioi	3.28	8.36	5.33	Tamand	8.42	7.27	2.27	Socodor	5.56	4.14	10.47
Totvárda	—	6.39	8.29	Sofronya	3.40	8.52	5.50	Boroș-Bel	8.57	7.42	2.45	Chigineu-Erdej	6.17	4.44	11.15
Soborșin	—	6.58	8.47	Arad, seosețe	3.55 d. m.	9.10 seara	6.05	Repsig	9.04	7.49	2.54	Simand	6.28	5.15	11.42
Zam	2.05	7.27	9.16	Arad—Timișoara.				Cornești-Bérsza	9.14	7.59	3.07	St. Anna, seosețe	7. —	5.45	12.08
Gurasada	—	7.53	9.42	Arad pleacă	6.20	11.25	5. —	Boroș-Bérsza-Buteni	9.21	8.06	3.19	Boroș-Şeşeg—Moneasa.			
Illa	2.28	8.08	9.58	Aradul-nou	6.31	11.36	5.21	Cocotuba-Căcăreș	9.24	8.19	3.39	Boroș-Şeşeg-Buteni, pleacă	—	9.45	—
Branțolea	—	8.26	10.16	Nămetășgh	6.49	11.58	5.47	Almas-Cil	10. —	8.45	4.12	Selăgeni-Prăsești	—	10. —	—
Deva	2.54	8.52	10.42	Vinga	7.03	12.15	6. —	Bontăști	10.10	8.55	4.23	Bohani	—	10.18	—
Simeria (Piski)	3.12	9.06	11.11	Oreafalva	7.20	12.27	6.24	Gurahont-Iosșel	10.23	9.08	4.38	Dezna	—	10.25	—
Orăștia	3.31	9.22	11.26	Mercifalva	7.30	12.37	6.34	Gura-vii	10.33	9.18	4.52	Ravna	—	10.50	—
Sibot	—	10.16	11.57	St-Andrei	7.45	12.51	7.12	Acușta	10.39	9.24	4.58	Moneasa	—	11. —	—
Vintul-de-jo	4. —	10.40	12.19	Timișoara seosețe	8.01	1.10	7.29	Talcaiu	10.49	9.34	5.11	Băile Moneasa	—	11.40	—
Alba-Iulia	4.26	11.01	12.32	Timișoara—Arad.				Hălmăgiu-Cluciu	10.53	9.43	5.24	Menyháza, seosețe	—	11.41	—
Teiuș, seosețe	—	11.20	1.05	dim.	d. m.	seara	dim.	Hălmăgiu	11.18	9.53	5.44	Moneasa—Boroș-Şeşeg.			
Teiuș—Arad.				Timișoara, pleacă	8.20	2. —	3.10	Bala-de-Criș	11.50	10.35	6.25	Monyháza, pleacă	—	1.50	—
Teiuș, pleacă	—	3.43	2. —	St-Andrei	8.48	2.19	3.29	Brad seosețe	12.04	10.49	6.41	Băile-Moneasa	—	1.58	—
Alba-Iulia	11.18	4.17	2.28	Mercifalva	9.04	2.33	3.43	Brad—Arad.				Moneasa	—	2.05	—
Vintul-de-jos	11.40	4.34	2.49	Oreafalva	9.19	2.44	3.54	dim.	d. m.	dim.	Ravna	—	2.15	—	
Jibot	—	4.55	3.10	Vinga	9.42	3.01	4.01	Brad, pleacă	2.24	1.08	4.15	Dezna	—	2.25	—
Orăștia	12.12	5.19	3.21	Nămetășgh	10. —	3.16	4.16	Bala-de-Criș	2.39	1.23	4.32	Bohani	—	2.47	—
Simeria (Piski)	1.02	6.05	4.10	Aradul-nou	10.20	3.24	4.24	Hălmăgiu-Cluciu	2.59	1.33	4.42	Selăgeni-Prăsești	—	2.95	—
Deva	1.14	6.20	4.26	Arad, seosețe	10.43	3.44	4.44	Talcaiu	3.09	1.37	4.50	Boroș-Şeşeg-Buteni	—	3.05	—
Branțolea	—	6.42	4.49	Arad—Seghedin				Acușta	3.20	1.45	4.59	Boroș-ineu—Cermelu.			
Illa	1.40	7.08	5.18	dim.	a. m.	d. m.	dim.	Gurahont-Iosșel	3.35	2.09	6.04	Boroș-ineu	d. m.	seara	d. m.
Gurasada	—	7.16	5.28	Arad, pleacă	4.45	8.55	4.10	Repsig	4.12	2.58	6.20	Cermelu	8.50	7.25	8.25
Zam	2.05	7.41	5.50	Peceas	5.29	9.39	5.07	Bontăști	4.18	3.02	6.27	Cermelu—Boroș-ineu.			
Soborșin	2.31	8.15	6.25	Balanca	5.59	9.53	5.47	Almas-Cil	4.29	3.13	6.49	dim.	d. m.		
Totvárda	—	8.31	6.41	Mercifalva	6.29	10.23	6.50	Cocotuba-Căcăreș	4.39	3.23	7.01	Boroș-ineu	9.40	7.85	
Bérsava	—	8.57	7.05	Csanád-Palota	7.21	10.51	7.13	Boroș-Şeşeg-Buteni	4.57	3.41	7.24	Cermelu	9.40	8.25	
Conop	—	9.15	7.23	Nădlac	7.38	11.05	7.22	Cornești-Bérsza	5.07	3.51	7.37	Cermelu—Boroș-ineu.			
Radna-Lipova	3.27	29.45	7.54	Cianadul-ung.	7.50	11.17	7.47	Repsig	5.15	3.59	7.47	dim.	d. m.		
Pauliș	—	10. —	8.10	Apátfalva	7.58	11.25	7.53	Boroș-Bel	5.25	4.09	8. —	d. m.	d. m.		
Györök	—	10.14	8.22	Makó	8.21	11.47	8.40	Tamand	5.31	4.15	8.08	Cermelu	4.50	3.50	
Glogovaș	—	10.38	8.43	Seghedin seosețe	9.27	12.51	10.01 seara	Boroș-ineu	5.33	4.27	8.36	Boroș-ineu	5.40	4.30	
Arad, seosețe	4.08	10.50	8.55 seara					Moorea	6.03	4.47	8.48				